

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravištvu „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrtletno Din 3.—, polletno Din 6.—, celoletno Din 12.—.

Našim prijateljem!

Včasih mora človek tudi sam nase nekoliko pomisliti. Lepo je, če se kdo žene za druge, jim gre na roko z dobrimi nasveti in dobrimi deli. Gledati pa mora, da pri tem svojega lastnega gospodarstva ne zanemarija, kajti če bi to storil, škodoval bi sam sebi in onim, katerim želi dobro.

Ravnotako je z listom. «Domovina» se neprestano briga za svoje bralce in naročnike. Naši uredniki vsak teden po več dni tuhtajo, kaj bi še napisali, da bi razveselili čitatelje. Vsakdo mora priznati, da njihovo prizadevanje ni bilo zastoj, kajti ni ga slovenskega tednika, ki bi nudil za tako male denarje toliko zanimivega, poučnega in dobrega, kakor ravno «Domovina». Kdor jo bere, jo pohvali. To moramo povedati resnici na ljubo, ker vemo, da se «Domovina» hvali sama po svoji vsebini in če jo pohvalimo tudi mi, storimo to samo zaradi tega, da opozorimo naše prijatelje, naročnike in bralce na neko dolžnost. Prijatelj mora biti vedno pripravljen, da svojemu prijatelju pomaga. In «Domovina» je prijatelj, najboljši prijatelj vseh onih hiš, kjer jo imajo naročeno. Odkritosrčen prijatelj, brez hinavščine, brez koristolovstva, prijatelj, ki ljubi samo resnico in poštenje, je «Domovina». Ona je neustrašen bojevnik za pravice in svobodo našega ljudstva in za edinstvo naše države in jugoslovanskega naroda.

Baš zato, ker je «Domovina» dober prijatelj, pa menimo, da je dolžnost onih, katerim izkazuje prijatelj-

stvo, da vsaj nekoliko to prijateljstvo vračajo. To pa lahko store brez velikih žrtev in na ta način, da pomagajo širiti «Domovino» tamkaj, kjer se danes še ne bere. Ali ni škoda, da nima tako dobro čtivo še enkrat, dvakrat, če že ne desetkrat toliko naročnikov in bralcev, kakor jih ima danes? Tisti dihur od «Domoljuba» smrdi skoraj v vsaki kmečki hiši in okužuje s farovškim smradom vse naokrog. «Domovina» pa, ki bi zaslužila, da jo ima vsaka družina, pa ponekod še poznana ni. Zato pa na delo!

Drugi teden bomo priložili «Domovini» položnice, ki naj služijo samo zato, da nam bo vsak naročnik o binkoštnih praznikih pridobil vsaj še enega naročnika. Eden si bo izbral prijatelja, drugi sorodnika, tretji soseda itd. pa mu bo toliko časa prigovarjal, da se bo naročil na «Domovino». Na ta način se bo list le še dvignil. Odkrito povemo, da bomo še enkrat rajše pisali, ako bomo videli, da pri naših naročnikih in prijateljih naša prošnja kaj zaleže.

S tem, da nam bo pridobil vsaj enega naročnika, bo vsakdo tudi sam sebi koristil, ker čim več ima kak list naročnikov, tem cenejši je lahko. Na binkošne praznike torej pričakujemo, da se bodo naši prijatelji odrezali. Prepričani smo, da ne bo nikogar med njimi, ki bi nam ne hotel napraviti te male usluge. V prihodnji številki pa bomo še podrobneje razložili, kako naj se vrši pridobivanje novih naročnikov.

Nekaj o Indiji, nekaj o nas

Indija, ena najbolj bogatih pokrajin na svetu, je bila zadnje čase predmet zanimanja za velik del evropskega časopisja. Dežela je silno bogata in je bila tudi eden izmed vzrokov svetovne vojne. Indija je namreč bila in je še danes angleška kolonija. Anglija brez Indije bi pomenila kot svetovna država malo; toliko moči prav gotovo ne bi imela kakor jo ima danes. Nemčija je to vedela ter je seve hotela izriniti Anglijo iz Indije. Preko nekdanje Avstrije, Balkana in Turčije je hotela z močjo svoje sile v Indijo, da bi postala vladarica sveta. Jugoslovani smo ji bili pri tem pohodu neprijetna zapreka in smo zato tudi v toliki meri morali občutiti jezo njene sile. Toda to le mimogrede!

Po vojni so se nazori marsikje izpremenili. Ljudje, ki so pred vojno hote ali nehoti, vendar pa mirno prenašali svoj položaj, so se jeli med vojno in po vojni zavedati in se upirati nasilju. Vzglas medvojne upora so narodi nekdanje Avstroogrske, povojnega pa Irci in razne angleške kolonije: Egipt, Indija itd.

Indija je bogata dežela, ima ogromno število prebivalstva in visoko kulturo. Njihov pesnik Rabindranat Tagore je malo pred vojno dobil v Evropi tako zvano Noblovo nagrado, najvišjo odliko, ki je more biti deležen duševni delavec v naših dneh.

Ko človek sliši vse to, se strme vprašuje, kako je mogoče, da se to ljudstvo že zdavnaj ni zavedlo svoje sile in kričnilo po samostojnosti? Poznavalci razmer nam odgovarjajo na to vprašanje kar kratko: Temu je kriva verska razcepljenost.

Glede ver je namreč Indija kakor močerad. Nikjer drugod na svetu ni vera tako mogočen političen faktor kakor v Indiji. Vse se tam godi v imenu vere in vera je duša indijskega življenja. Verske slovesnosti značijo izpremembe v letu in svetišča so prava zbirališča naroda in torišča javnega mnenja. Dokler se človek ne seznani s številnimi indijskimi verami, ne more poznati in ne razumeti življenja Indije in njenih stremeljenj.

Naravno! Vsaka vera hoče imeti čim večje število privrženecv in zato proglašja sebe za edino pravo. Iz tega pa nujno sledi, da pristaši ene vere sovražijo pristaše druge in obratno. Ako je tedaj v enem narodu mnogo različnih ver in voditelji pridigujejo svojim somišljenikom zagrizenost, nastane vsekrižem sovražstvo, narod je razcepljen, njegova moč je razdeljena in oslABLJENA. Kjer se pa prepirata dva, tretji dobiček ima, pravi pregovor. Tako je v Indiji. Doma so se prekljali za oslovo senco, Angleži so jih pa pridno — molzli.

Ako si ogledamo vere v Indiji nekoliko bliže, vidimo, da se priznavata približno dve tretjini prebivalstva k stari indijski ali «Hindu» veri. Vrhovni bog je Brama, to je stvarnik. Poleg njega je Višnu, ohranitelj, in Živa, uničevalec in prerodjevalec. Po vsej Indiji razširjen je budizem, ki se imenuje tako po svojem ustanovitelju. Buda, ki je živel pred Kristusom, je prevzel bramanske nauke in jih prikojil po svoje. Dandanes je budizem razširjen po vsej Indiji. Z njegovimi nauki, ki so v marsičem enaki Kristusovim, se bavijo tudi mnogi modroslovci in bogoslovci raznih struj in naziranj v Evropi.

©. Keller-I. Albreht:

Romeo in Julija na kmetih

(Nadaljevanje 3.)

Večina ljudi je zmožna ali vsaj pripravljena, storiti krivico, ki kroži v zraku, če jo le zavohajo. Kakor hitro pa jo kdo izmed njih stori, so ostali veseli, da je vendarle niso zakrivali sami in da jih ni obšla skušnjava. Izvoljenca smatrajo sedaj za merilo lastnih slabih lastnosti in ravnaajo z njim v plahi grozi kakor z odvodnikom zla. Njega so zaznamovali bogovi, medtem ko se njim samim še cede sline po koristih, ki jih je imel pri tem. Manc in Marti sta torej bila edina, ki sta resno dražila njivo. Po precej trdovratnem draženju jo je dobil Manc. Uradniki in radovedneži so se porazgubili s polja. Kmeta, ki sta še imela opravka na njivi, sta se pri odhodu spet srečala, in Marti je dejal:

«Zdaj boš gotovo svojo zemljo, staro in novo, združil v eno njivo in razpolovil? Vsaj jaz bi storil tako, če bi mi bila stvar ostala.»

«Vsekakor bom tudi jaz storil tako,» je odvrnil Manc. «Za eno njivo je namreč oboje skupaj preveliko. Sicer pa, kaj sem že hotel reči: Opazil sem, da si ti zadnjič na spodnjem koncu njive, ki je sedaj moj, navšev zarezal vanjo in si prisvojil precejšen kos. Mogoče si to storil v dobri veri, da takointako kupiš celo njivo in je potem itak to tvoje. Ker pa je zdaj moje, boš uvidel, da takega nezaslišanega ukrivljenja ne morem ne rabiti, ne trpeti. Gotovo ne boš imel nič zoper to, če tam mejo zopet izravnam. Kregala se menda ne bova zaradi tega!»

Marti je odvrnil ravno tako mrzlo, kakor ga je bil Manc nagovoril:

«Jaz tudi ne vem, odkod bi se naj vzel prepir. Mislim, da si kupil njivo, kakršna je. Skupaj sva jo ogledovala in po preteku ene ure se ni izpremenila niti za las!»

«Čenče!» je dejal Manc, «kar je bilo prej, tega ne bova več pogrevala. Kar je pa preveč, je preveč, in vse mora nazadnje imeti svojo mero. Te tri njive so bile od nekdanj tako ravno začrtane druga poleg druge, kakor bi jih zrisal. Prav posebno čudno in smešno je, če hočeš zdaj uvesti vmes tak nespameten in smešen križemkražem. Obeh naju bi se prišla smešna imena, če bi pustila ta krivi repek. Zato mora za vsako ceno izginiti!»

Marti se je smejal in dejal:

«Ti imaš pa naenkrat prav čuden strah pred zasmehovanjem ljudi. Toda to bo že kako! Mene krivulja prav nič ne moti. Če tebi ni prav, dobro, pa jo zravnajva, samo na moji strani ne, to ti lahko dam črno na belem!»

«Ne govori vendar tako smešno,» je dejal Manc. «Prav gotovo se bo zravnila, in sicer na tvoji strani. Glavo lahko staviš na to.»

«Saj to bomo še videli in doživeli!» je dejal Marti, in oba moža-

karja sta se razšla, ne da bi se še kaj pogledala. Vsak na svojo stran sta strmela v daljo, kakor da vidita bogve kaka čuda, ki jih morata gledati z vso pozornostjo svojih duševnih sil.

Že naslednjega dne je poslal Manc nekega dečka, neko dninarsko deklico in svojega sina Salija na njivo, da bi populili plevel in grmičje ter zmetali vse skupaj na kup, da bi bilo potem laglje mogoče odpeljati kamenje. To je bila velika sprememba v njem, da je kljub materinim ugovorom poslal komaj enajstletnega fantiča, ki ga sicer še niso silili k nobenemu delu, na polje. Videti je bilo, da govori z resnimi in tehtnimi besedami, kakor da hoče s to strogostjo nasproti lastnemu otroku prekričati krivico, ki živi v njej in ki je sedaj začela mirno razprezati svoje posledice. Mali so medtem veselo pleli in pulili plevel in sekali in ruvali čudovita stebila in vse mogoče rastline, ki so se tod razrašale celo vrsto let. Ker je bilo to delo

Poleg omenjene je zelo razširjena v Indiji mohamedanska ali muslimanska vera, ki šteje 66 milijonov vernikov.

Nato sledi vera sikh, ki je samo odcepke vere hindu. Pristašev ima približno 3 milijone. Znani so zaradi svoje bojevitosti.

Kristjanov je okrog 4 milijone, največ rimskokatoliških, anglikancev, baptistov in sirskih kristjanov.

Izmed vseh najbolj zanimivi sta verski skupini Džensov in Parzijcev.

Džensi žive nekako podobno kakor pri nas menihi. Dušo pripisujejo ne le človeku, ampak vsaki živali. Zato pristaši te vere ne jedo mesa in pri hoji skrbno pazijo, da ne pohodijo kakega živega bitja, pa naj bo še tako neznamenit črvček.

Parzi obožujejo ogenj, ki pomeni zanje vzor najvišjega božanstva. Ker nočejo onesnažiti zemlje in ne ognja, svojih mrličev ne pokopujejo in ne sežigajo, ampak jih izpostavljajo ptičem, da jih požro. Sicer so pa to bogati ljudje in njih ženske so najlepše in najbolj vzgojene po vsem Jutrovem. Bolnice ustanavljajo za ljudi in živali.

Kot nov pojav se zadnje čase po Indiji zelo močno širi brezverstvo, kar je pri taki čudni mešanici čisto naravno.

Zakaj izgubljam toliko besed o Indiji? Zato, ker človek, ki mnogo gleda po svetu, boljše vidi doma. Indijci niso mogli ničesar doseči, dokler so bili razcepljeni. Šele nedavno se je posrečilo indijskemu voditelju Gandhiju, da je zbral nekaj najbolj nasprotnih sil pod svojim vodstvom v en tabor in angleškim državnikom so naenkrat začeli siveti lasje. Ves svet je zastrmel in vse je pisalo o Gandhiju, ki je ujediniel razcepljene Indijce. Angleži so si sicer za enkrat še pomagali na ta način, da so Gandhija enostavno prijeli in zaprli, trajne koristi pa jim to gotovo ne prinese.

Če obrnemo iz Indije pogled domov v Jugoslavijo, vidimo v marsičem podobne razmere. Verska zagrizenost ustvarja tudi pri nas mnogo, mnogo zla. Le pomislimo samo na nasprotstva med Hrvati in Srbi. Jezikovno so oboji en narod in se niti toliko ne ločijo drug od drugega, kakor nekatera slovenska narečja, na primer Prekmurci in Notranjci ali pa Korošci in Belokrajci. Loči pa jih vera. Medtem ko so Srbi pravoslavni, so Hrvati rimskokatoliški, kar izrabljajo nekateri brezvestni ljudje v to, da pri vsaki priliki lažejo zapeljanemu ljudstvu irvaškemu, da mu hočejo vzeti Srbi

njegovo vero. Ali ni to brezvestnost, ki zasluži najhujše kazni?!

Podobno je pri nas Slovencih. Čeprav nas je vseh skupaj le dobra pest in bi morali biti združeni — ena duša, eno telo — se dobe med nami ljudje, ki varajo ljudstvo in ga hujskajo na eni strani zoper Srbe, češ, da nam hočejo vzeti vero, na drugi strani pa zoper vse tiste ljudi, ki nočejo trobiti v farovski rog. Zadnjim pravijo, da so brezverci in ne vem kaj še.

Res pa je le eno: razdvojenost je smrt, je nesreča vsakega naroda. Kar je res v Indiji, je istina tudi v Jugoslaviji. Tisti, ki nas hoče razdvajati, je naš sovražnik, pa naj pride k nam s še tako prijaznim obrazom. Naj kdo veruje, kar mu drago, naj kdo misli, kakor mu je všeč — ako govori našo besedo, je naš človek in naš brat, pa naj si bo Slovenec, Srb ali Hrvat! To je edini nauk, ki nas more dovesti do sreče, vse drugo je strup, je Satan, ki nas peha v zlo in smrt.

Iz Julijske Krajine

Julijska Krajina, obenem s Koroško najbolj skeleča rana slovenskega naroda, je zadnje čase vsa v nemiru. Za nedeljo 21. t. m. je napovedan prihod kraljeve dvojice v to čisto slovensko ozemlje, ki je po vojni pripadlo Italiji.

Ker so Slovenci in sploh Jugoslavnici v Julijski Krajini popolnoma brez vseh pravic, so hoteli o priliki kraljevega prihoda poudariti svoj slovenski življenjski vsaj na ta način, da bi o priliki sprejemnih slovesnosti razobesili slovenske narodne zastave in se udeležili raznih slavnosti s slovenskimi narodnimi znaki. Stvar sama na sebi je tako nedolžna in tako iz vsega temelja pravična, da pač človek ne bi nikoli mogel misliti, da bi ta najtišja pravica našega življenja v Julijski Krajini nalezla z italijanske strani na kak odpor. Kam pa vendar pridemo, če bo moral državljani pred najvišjim predstavnikom države, pred svojim kraljem, skrivati in zatajevati celo svojo narodnost?!

Poglejmo, koliko svobodo uživajo drugorodci, na primer Nemci, pri nas! To celo po krajih, ki nikakor niso njihovi, na primer po Štajerskem. Nemci tam niso domačini, ampak privandanci, ki so se razkošili tamkaj na račun Slovencev kakor jež v lisici luknji. Kljub temu jim nihče ne stori nič zalega. Prosto se lahko družijo, imajo svoje časnike, društva, šole in sploh vsa sredstva, ki jih rabi kak narod za svoj razvoj.

V Italiji, v tej »ljudomili« in moderni državi, so Slovenci in Hrvati pravi sužnji. Čeprav so tam od nekdanjih domačin, ravnaajo Italijani z njimi vsekozi nečloveško. Naše ljudi pretepajo, zapirajo, mučijo, jim uničujejo domove. Naš jezik mečejo iz šol, uradov in celo

iz cerkve. V tem divjaškem besnenju so Italijani celo nadkrilili svoje mojstre, nemške državnike nekdanje Avstrije. Ako bi bili Italijani trezni, pametni in razsodni, bi morali pač pomisliti, da je našilje znak gnilobe in začetek — konca! Toda Lahom je vse to deveta briga! Pijani svojih lažnivih zmag stresajo zdaj na nekulturen način svoje junaštvo nad ljudstvom, ki se ne more braniti. Šli so celo tako daleč, da ne dovolijo našim ljudem, da bi pred svojim kraljem pričali o Slovenstvu.

S tem so Italijani zagrešili napako, ki bi je nje same v obraz. Najsi se izgovarjajo pred svetom tako ali tako, dejstvo je pač to, da italijanska oblast skoro milijonu Jugoslovanov ne dovoli, da bi pokazal svojemu kralju svoj resnični obraz. S tem so Italijani potegnili kralja, ki mora biti vedno vzvišen nad dnevnimi borbami, v čisto vsakdanje narodnostne boje, ki jim ravno Lahi s svojimi fašisti dajejo jako nečeden pečat.

Da-li je to ugledu italijanske države in naroda v korist, o tem naj premišljujejo Italijani sami! Naš narod, ki je močan v trpljenju, bo gotovo prebolel udarec. Saj se svet suče tako, da ni povsod vse enako. Tja, kjer zdaj vlada črna noč, šine čez čas zarja, ki označuje dan. Čim hušja pa je bila noč, tem bolj zaželen in tem lepši vstane dan.

Politični pregled

V Genovi so se pretečeni teden

končala pogajanja med našimi in italijanskimi zastopniki

glede izvedbe rapalske pogodbe. Pogajanja še niso dovedla do uspehov in so vesti italijanskih listov o doseženem sporazumu neresnične. Med našimi in italijanskimi delegati je posredoval angleški ministrski predsednik Lloyd George, ki je za razmejitev z reško državo predlagal konusijo treh naših in treh italijanskih članov. Čim bi komisija izvršila svoje delo, bi morala Italija izprazniti Reko in bi se vzpostavil naš promet z Reko. Obenem je predlagal Lloyd George, naj se dajo Zadru olajšave za promet v obliki zaledja, ki znaša 5 do 15 km, nadalje, da naj se preskrbi Zadar z vodo in živili z našega ozemlja. Naš zunanji minister dr. Ninčič teh in drugih predlogov glede izvršitve rapalske pogodbe ni sprejel. Zato se bodo pogajanja še vršila.

Dne 19. t. m. se je

zaključila genovska konferenca,

ki sicer ni dosegla vsega, kar se je od nje pričakovalo, vendar je uspeh že to, da so se na njej prvič po vojni sestale prej sovražne države k mirnemu skupnemu delovanju za skupno blagostanje. Rešila pa kon-

ferenca ni važnega vprašanja, kako se naj Rusiji odpomore iz gospodarske bede in kako se naj uredi njeno razmerje do ostalih držav. Velikega pomena je tudi to, da se je na konferenci sprejela evropska mirovna zaveza, to je, da štiri mesece po konferenci, ki se bo vršila v Haagu, ne sme nobena država s sovražnostmi nastopiti proti drugi državi. Tako je konferenca končala vsaj v dobri volji za mir in spravo med evropskimi narodi.

V zadnjem času se zopet mnogo piše

o pristopu Poljske k Mali antanti.

Češki listi poročajo, da je prišel poljski zunanji minister Skirmunt, ki je zastopal Poljsko v Genovi, tam do prepričanja, da skupno postopanje Poljske z Malo antanto najboljše štiti poljske interese, vsled česar je sklenil storiti vse, da postane Poljska članica Male antante.

Koncem pretečenega tedna je prišlo

do velikih komunističnih nemirov v Bolgarski.

Prve vesti, ki so dospele k nam o nemirih, so trdile, da je na Bolgarskem komunistična revolucija. Pozneje pa se je izkazalo, da so bili to le izgredi bolgarskih komunistov proti Rusom-Wranglovcem. Pri izgredih je bilo ubitih več ruskih oficirjev. Nadalje se govori, da se je v Genovi med bolgarskim ministrskim predsednikom Stambulijskim in ruskim komisarjem za zunanje zadeve Čičerinom dosegel sporazum, po katerem se je Bolgarska obvezala, da izžene iz dežele vse ruske begunce. General Wrangel je vsled tega poslal bolgarski vladi noto, v kateri protestira proti krutemu postopanju z ruskimi begunci.

V nedeljo se vršijo

v Madžarski volitve v državni zbor.

Po vsej Madžarski so se vršili srditi volilni shodi, na katerih je prišlo ponekod med pristaši vladnih strank in opozicijonalci do oboroženih spopadov. Nastopili sta policija in vojaštvo, ki sta sirovo preganjala opozicijonalce. Vlada dela z vso silo na to, da uduši opozicijo. Zato je tudi od pondeljka naprej prepovedala vse shode.

Dopisi

Cerklje na Dolenjskem. Prejeli smo: Namestnik božji, propovednik vere — ljubezni, usmiljenja in odpuščanja je naš župnik Jakob Žušt. Od zločinske roke zaboden, je izdihnil mlado življenje Martin Jurčič, žrtev krvne osvete — član so-

nenavadno in takorekoč divje delo brez pravila, ki ni zahtevalo nobene posebne skrbnosti, jih je veselilo. Plevel, posušen na solncu, so nagrmadili na kup in med vriskanjem zažgali, da se je dim širil daleč naokrog in je mladina kakor obsedena skakala po njem. To je bil zadnji radostni dan na nesrečnem polju. Tudi mlada Metka, Martijeva hči, se je priplazila tjakaj in je prav pridno pomagala. Nenavadnost dogodka in veselo razburjanje je bilo spet enkrat lepa prilika, da se je mogla približati zopet enkrat svojim malim tovarišem. Otroci so bili prav srečni in veseli pri svojem ognju. Prišli so še drugi in zbrala se je velika vesela družba. Kadarkoli pa sta se ločila, se je Sali vedno trudil, da bi prišel v bližino Metke. Tudi ona je znala vedno smukniti z veselimi smehom k njemu, in obema stvaricama se je zdelo, kakor da krasen dan ne sme in ne more miniti nikoli. Pod večer pa je prišel stari Manc pogledat, kaj so naredili. Če-

prav so že bili z delom gotovi, jih je vendar nahlulil zaradi njihove veselosti in je razpodil vso tovarišijo. Obenem se je pojavil tudi Marti na svojem posestvu. Ko je opazil hčerko, ji je rezko in ukazujoče zažvižgal na prste. Dekletce je v strahu zletelo k njemu, in ne da bi vedel zakaj, ji je prisolil par klofut. Tako sta šla oba otroka jokaje in v veliki žalosti domov. Vedela je ravnotako nista zdaj, zakaj sta žalostna, kakor ne prej, zakaj sta bila tako zadovoljna. Sirovost očetov, sama na sebi precej nova, je bila nič hudega slutečima bitjema še nerazumljiva in ju ni mogla posebno globoko ganiti.

Naslednje dni, ko je dal Manc odpeljati kamenje, je bilo delo že težje, in je bilo treba moških. Kakor da je znešeno tu kamenje vsega sveta na kup, tako je bilo videti, in ni hotelo biti ne konca ne kraja. Kamenja pa ni dal popolnoma odpeljati s polja, temveč je ukazal vsak voz razložiti na onem spornem

koscu zemlje, ki ga je bil Marti že lepo preoral. Prej je bil za mejo potegnil ravno črto, in zdaj je ta kos zemlje natovoril z vsem kamenjem, kar sta ga oba moža že od nekdanj nametala na njivo. Misli je, da pojde sosed kakor nekdanj s plугоm na delo, in je čakal, kdaj bo videl odhajati orača. Šele ko je bilo vse skupaj skoro končano, je slišal o lepem spomeniku, ki ga je postavil Manc. Ves besen je dirjal tja, videl čudni dar, tekel nazaj in pozval občinskega sodnika, da bi zaenkrat protestiral proti kameniti kopi in oni kos zemlje postavno zaplenil. Izza tega dne je tekla med kmetoma pravda — in nista mirovala prej, dokler nista bila oba uničena.

Misli obeh sicer tako pametnih možakarjev so bile zdaj kratke kakor rezanica. Najbolj bedast pravni čut na svetu je napolnjeval oba in nihče ni mogel in ni hotel razumeti, kako si more nasprotnik tako protipostavno in samovoljno prilascati

sporni in brezpomembni kosček njive. Manc je vrhu tega dobil naenkrat še čudovit smisel za ravnovesje in za vzporedne črte. Cutil se je resnično užaljenega zaradi neumno tope trme, s katero je Marti vztrajal pri tem, da ostane tista prenesmiselna in preneumna vijuga. Oba pa sta bila edina v prepričanju, da mora drug drugega smatrati za ničvrednega tepca, ker ga hoče tako predrzo in nerodno ogoljufati. Kaj takega se lahko stori ubogemu revšetju, ki nima nič, ne pa odkritemu, modremu možu, ki se lahko brani. Oba sta se čutila užaljena v svoji čudoviti časti in sta se neovirano vdajala strasti prepira in propasti, izvirajoče iz nje. Odslej je bilo njuno življenje kakor sanjava bol dveh preklelih, ki se borita drug proti drugemu, stoječa na ozki deski, ki plava po temni reki; dvema, ki bijeta v zrak in grabita in uničujeta sama sebe v misli, da bijeta svojo nesrečo.

(Dalje prihodnjič.)

kolskega društva, pošten in značajan fant. In ker je bil član Sokola, mu niso peli domači zvonovi, ker je bil član Sokola, je sklenil župnik, naj se pokoplje brez križa in brez molitve. Kakor Judež lškarijot je bežal za časa pogreba Jakob Žušt v nevilhiti čez polje, saj se je zavedal, da je izdal vero ljubezni, da je izdal Gospoda; nagrobne molitve pa je molil sokolski starosta s povzdignjenim glasom. Med govorom, s katerim se je sokolstvo od svojega nesrečnega brata Martina poslovilo, ni ostalo suho nobeno oko, vse ljudstvo je glasno zaihtelo in mu pokazalo tisto sveto ljubezen, ki mu jo je še čez grob odrekel njegov župnik. Brat Martin, počivaj v miru, do Tebe ne seže več sovraštvo Tvojega dušnega pastirja! Vi pa, gospod župnik, pomislite, da je zapisano: «Ne sodi, da ne boš sojen!»

Semič. Kakor je znano, imamo v Semiču dve telovadni društvi: «Sokola» in «Orla». Člani Orla se s člani Sokola nikoli ne prepirajo, kar pa ne ugaja strastnemu strankarju katehetu g. Franu Krašnji. Temu je «Sokol» trn v peti, ta hodi med prostim in tudi neprostim časom okrog po fari ter opravlja ljudi. Sploh pravijo nekateri kmetje, da opravlja posle, katere je svoječasno opravljal neka Cajhnova Ančica, katere zasluge so opisane v S. zvezku Iv. Terdine «Sprehodi po Belokrajinu». Seveda kot tak dobi tudi pri vsaki hiši kozarec vina ali pa «ta grenkega». Le tako naprej, g. Krašnja, vidi se Vam, da ste res izvežbani v tej stroki, vendar Vam ta posel ne pristaja kot kavalirju. — Dne 14. t. m. je umrl član tukajšnjega Sokola, Ivan Judnič iz Mladice, v starosti 31 let. Bil je pošten mladenič in v vseh krogih spoštovan, kar je pričel krasen sprevod dne 16. t. m. Pogreba so se udeležili Sokoli iz Semiča in iz Metlike pod vodstvom br. Malcarja, dalje semiško gasilno društvo, učiteljstvo ter mnogo drugega občinstva. Razume se, da versko-blazne kreature tudi po smrti ne pustijo svojega bližnjega na miru. Tik pred pogrebom se je na trgu pojavila tretjerednica Črednikova Mica ter napadla udeležence pogreba: «Kaj ali Vas ni sram, da greste spremljat brezverskega Sokola? Sram Vas bodi tud. Res vemo že dolgo za tercijsko podivjanost, a take podlosti nismo pričakovali, še posebno ne od omenjene Mice, ki je takrat pravkar stopila od mize gospodove. «Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe,» to je «tretjeporednicam» deveta briga. Čim bolj svojega bližnjega opravljaš in blatiš, tem večje zasluge imaš v farovžu, to je najbrž njihovo geslo, sicer ne bi bile takšne. Oh, ubogi sv. Frančišek, usmiljenja si vreden, ko moraš štiti tako podivjanost pod svojim plaščem. — Sedaj bo eno leto, odkar imamo nov občinski odbor, seveda v večini naprednega, kar hudo boli naše esesele. Gosp. Krašnja si veliko in uspešno prizadeva, da se seje ne morejo redno vršiti, ker se nočejo klerikalci udeleževati sej. Župan Bukovec pa je na svojem mestu in energično nastopa proti njim. Tudi v blagor občine se trudi sam veliko, kjer le more. Postavil je tudi sedaj na sejmišču javno tehtnico, kar je bil že skrajni čas. Seveda stane 80.000 K, a nič ne de, kajti bila je zelo potrebna. Sicer pa moramo mimogrede omeniti, da se je že v letu 1914. predlagalo, da bi se postavila javna tehtnica, a je takrat g. Plut predlog odklonil ter raje dal denar v vojno posojilo, ker mu je to neslo baje koristi.

Št. Peter pri Novem mestu. Umrl je 13. t. m. tukajšnji gostilničar in mesar Jože Bojanc, star 48 let. Bil je dialec na okoli znan po svoji dobrosrčnosti. Ljudje so radi zahajali k njemu na dobro kapljico. Bil je sicer pristaš SLS., toda pošten nasprotnik in zato tudi pri svojih političnih nasprotnikih priljubljen. Pokojnik zapušča mlado vdovo s tremi malimi hčerkami. Bodi mu ohranjen blagi spomin!

Sv. Križ nad Mariborom. «Slovenski Gospodar» nam je v svoji 18. številki strašno bruhal k slavnosti petdesetletnice gospoda Galundra. Poročal je, kako strašno je ta očaj priljubljen v naši občini in soseščini, pa se je kosmato zmotil. Mi Križevčani povemo javnosti, da je on čisto gotovo na Dunaju bolj priljubljen, kot pri nas v Sv. Križu. Mogoče je že priljubljen — pa kje, to je vprašanje. Mi si pač tolmačimo, da pri tistih gospodih, ki hodijo sem gor k nam ljudi farbat in delit tako zvani «Blažev žegen», in katerim on vedno dobro postreže s pristno kapljico in mastnimi klobasami, katerih je gotovo tudi poročevalec v «Slov. Gospodarju» bil sit; mogoče, da jih je celo preveč pojedel, pa jih želodec ni mogel več prenesti, zato si je pomagal na ta način, da jih je vrgel nekaj v podobi Galundrove slave v «Slov. Gospodarja». Zelo se je pehal in razburjal ob priliki občinskih volitev, da bi bil splezal na županski stolec nazaj, ali postal vsaj odbornik. Pa Vam ni «ratalo», kaj oča Lipili, kakor ga je že bil nazival njegov rajni oče (mein Lipili). Kako vestno je pa opravljal svojo bivšo župansko službo, nam pa povejo žene, kolikor možje sami ne vemo. Žene so med vojno morale čutiti njegovo srednjeveško roko. «Otroci naj samo enkrat na dan jedo,» se je Lipili zadrl, če ga je katera za božjo milost prosila, da naj ji ne rekvirira zadnjega zrna. On je pač veren katoličan, zato pa je pri njegovem županskem stanu upošteval rek: «Ne le, kar veleva mu stan, še več je mož storiti dolžan.» Kar se tiče cest, je napravil Lipili le oni dve v tistem jarku, kjer voda na njegov mlin teče. Kar je pa drugih cest, nam jih je Lipili pustil v stanu, kakršnega si namreč misliti ne morete. O, Lipili, pobožen kristjan si čisto gotovo boš prišel v nebesa, pa po načelih katoliške vere ne, ker nisi čist. Se mogoče spominjaš, kako si ob času tvojega županovanja pretepal okoli cerkve; gotovo si mislil uvesti tudi batine, pa ker je bilo to postavno prepovedano, zato si pa lomil po svojih občanih kar z golo pestjo. Bog nas varuj, Bog nas ne kaznuj! Ko bi postal minister, bi država imela same vojne, če že ne s kom drugim, pa s teboj bi se morali pretepati. Lipili, Lipili, kako si nam priljubljen, čudimo se res, da o priliki odložitve županstva nisi bil nič odlikovan. Pa še bolj se čudimo, kako da Te bivša Avstrija ni odlikovala z zlatim križem na traku firabrostne svetinje za vojne zasluge. Ta križ si pač zaslužil, ko si toliko trpel v strelskih jarkih, nosil težko tornistro, puško in granate, čutil mrz in prestajal vročino in druge štrapace. Glej, kmalu bi se bil zmotil, saj ti nisi nosil tornistre, puške in granat, nisi čutil mrza in ne prestajal vročine, temveč si nam ugonabljal to, kar nam je najdražje, je-mal si našim malim kruh, zadnji kosček si jim ga iztrgal. Ko so ga imeli že v ustih, si jih še tolkel po hrbtu, da jim je skočil nazaj in si ga dal za domovino. — O avstrijski patrijot, smiliš se nam, da Ti je odklenkalo, kakor bo enkrat vsem, ki imajo iste obremenjene duše kot Ti.

Dornova pri Ptuj. Malokdaj pride iz ptujskega okraja kak dopis v «Domovino». Dolgo že molčimo in gledamo klerikalne podrepnike gospoga graščaka v Dornovi. Pa vsaka hruška enkrat dozori. Zakaj se tako ponižujete in približujete g. graščaku, člani agrarne reforme? Ljudje so že nevoljni. Ako se razmere čimprej ne izpremenijo, bomo govorili jameje. Za enkrat dovolj.

Oslušovci. Naš vrli naprednjak g. Joško Lah, trgovec, je daroval za Sokola 1000 kron. Ker pa pobožni čukci in tercijalke niso omenjene vsote dobili v roke, so g. Laha oblatili v svojem časopisju. Ako 'pa bi prejeli denar, bi pa bili tihi kakor

Kmetijski glasnik

NALOGE MLADINSKIH KMETIJSKIH ORGANIZACIJ.

Mladinske organizacije morajo imeti naloge, ki bodo zasigurala obstanek takih društev, sicer nam ostanejo na papirju. Primerno izvajanje teh nalog je najvažnejše vprašanje takih organizacij. S pripravnim delom jih moramo vzdrževati pri rastočem zanimanju. Organizacije se morajo širiti in krepiti, ne pa nasprotno. Veliko bo ležeče na dobrem vodstvu in nadzorstvu. Mladinske organizacije se morajo z vsem svojim delovanjem prilegati našim gospodarskim razmeram in potrebam. Načeloma moramo zahtevati, da nam te organizacije pomagajo po eni strani vzgajati mladino za svoj poklic, po drugi strani pa, da jo pripravljajo za društveno življenje. Ta namen bodo dosegle s sledečim delom:

1.) Kmetijski mladini morajo vcepiti zmisel za kmetijski poklic. Ni zadosti, da razodenemo mladini naloge kmetovalca in njegove dolžnosti, ampak treba je, da ji opišemo in pojasnimo tudi vse prednosti in lepe strani kmetijskega življenja, in da jo opozorimo na bogate zaklade, ki jih hrani naša zemlja in ki jih lahko dosežemo, ako se bomo oklenili kmetijskega poklica s potrebnim zanimanjem in s potrebnim umevanjem. Mladina se mora stanovsko izobraževati s prirejanjem pouka in potnih predavanj, z ogledovanjem in presojanjem kmetij v domači vasi in zunaj nje, s prirejanjem poučnih izletov, s čitanjem časopisov in knjig itd. Mladini treba razširiti obzorje s posebnim ozirom na bodoče naloge kmetovalca. S takim izobraževalnim delom mora priti mladina do spoznanja, da je kmetija zmožna napredka in boljšega blagostanja, in da je na gospodarju največ ležeče, kako se kmetija obrača. S takim delovanjem bo dobila mladina vse več zanimanja in več zmisla za kmetijski poklic, kakor ga ima danes. Vzga-jala se bo pa tudi lahko v tistih lastnostih, ki so danes neobhodno potrebne kmetovalcu, kakor n. pr. v značajnosti, zavednosti, delavnosti, varčnosti, redoljubnosti itd.

2.) Kmetijski mladini morajo dati priliko, da se bo vežbala v izboljšanem proizvodstvu kmetijskih pridelkov in prirejkov. Mladina naj v ta namen samostojno izvršuje gotova kmetijska dela in naj napravlja poizkuse z umetnimi in drugimi gnojili, da se na lastne oči prepriča o uspešnosti izboljšane dela in o učinkovanju raznih gnojil. S pridelovanjem važnejših rastlin po izboljšanem načinu in s pomočjo umetnih gnojil itd. naj se vadi v pospeševanju našega rastlinarstva. Potreben kos njive morajo dati starši na razpolago, potrebna navodila pa kmetijska družba. Taka samostojna dela se lahko izvajajo tudi pri vrtnih rastlinah in pri mali živinoreji. O poteku izvršenih del, o razvoju dotičnih rastlin, o ugodnih in škodljivih vplivih vremena itd. ji je treba delati beležke. Jeseni je prirejati ogleda, oziroma male razstave s temi pridelki in prireiki. Mladina naj s svojimi proizvodi med seboj tekmuje, da se bo videlo, kdo je dosegel boljše uspehe. Ti tekmovalni ogledi bodo mladini stalna izpodbuda za na-

tisti, ki visi na vislicah in ne more javkati. Bog živi g. Laha in njegovo rtoporočenko še mnogo let, čuke pa da bi skoro «oglec» iz pekla splasil, da se ne bi poštenim ljudem šopirili kakor petelin na gnojišču.

predovanje v proizvodstvu kmetijskih pridelkov.

3.) Kmetisko mladino morajo vaditi za društveno življenje. To se bo doseglo z izvajanjem društvenega delovanja v teh organizacijah samih. Delovanje v teh organizacijah naj nudi potrebno priliko, da se bo mladina shajala in da bo z združenimi močmi omogočila predavanja in druge društvene prireditve, kakor n. pr. skupne izlete itd. Z društvenim življenjem in delovanjem se bo mladina navzela tudi združnega duha, in bo pozneje vse bolj vnetja in prošinjena združne misli, kakor je pa današnja generacija. Redni sestanki na sejah in na občinih zborih bodo nudili najlepšo priliko, da bo mladina lahko uveljavljala tudi svoje želje in nasvete, kar bo zopet ugodno vplivalo na vso društveno vzgojo kmetijske mladine.

Vse to delovanje — pod dobrim vodstvom — bo tista vez, ki bo mladino izpodbujala, da bo vztrajala pri organizaciji in ki bo mladino napeljavala tudi k opazovanju, razmišljanju in presojanju vseh tistih vplivov, ki sodelujejo pri proizvodstvu kmetijskih pridelkov, bodisi rastlinskih ali pa živalskih. S takim delovanjem se bo mladina res pripravljala in vzgajala za svoj poklic.

BOLJŠI POSESTNIKI.

Po vaseh nahajamo kmetije, ki se ločijo med seboj po svoji velikosti. Navadno jih opazujemo s tega stališča, če govorimo o večjih in manjših posestvih. Kdor ima več zemlje, je v naših očeh navadno tudi boljši kmet. To stališče pa ni točno. Velikost posestva sama na sebi ne more biti merodajna za vprašanje, ali je posestnik bolj ali manj trden in dober. Merodajna za to je veliko bolj kakovost posestva in gospodarstva kakor pa velikost posestva. Po kakovosti se namreč ravna uspeh gospodarstva, ki je predvsem merodajen za vrednost posestva.

Kakovost posestva je navadno posledica nadaljevalno dobrega gospodarstva. Če govorimo o boljših posestnikih v kaki vasi, moramo v tem slučaju imeti pred očmi tiste naše gospodarje, ki so si znali z umnim delom pomagati do bolj uspešnega gospodarstva. Taki gospodarji imajo bolj obdelane njive in travnike in naravno tudi boljše pridelke. V svojih hlevih imajo lepšo in boljso živino in naravno tudi večje dohodke od nje.

Če hodimo po deželi, vidimo, da ima skoraj vsaka vas boljše in slabše posestnike. Povsod najdemo te različne. Dasi kmetujejo v enakih razmerah in pod enakimi naravnimi pogoji in vplivi, vendar vidimo, da so njih uspehi različni. S tem hočem opozoriti, da je veliko ležeče na gospodarju, kako mu kmetija uspeva in nese. Opozorjam pa tudi zaradi tega, da se gospodarji po naših vaseh zgledujejo po tistih posestnikih, ki štejejo za boljše gospodarje. Take boljše kmetije naj nam bodo za zgled in za bodrilo. Taki boljši posestniki nas morajo vnemati, da jih posnemamo! Če pridelava n. pr. sosed v ravno tisti legi in na tisti zemlji več pšenice in boljso pšenico, zakaj jo ne bi tudi drugi pridelali? Pri-

merjajmo doma uspehe in izkušajmo priti naprej! «Izgledi vlečejo!» pravi pregovor, in takih zgledov je povsod dobiti. Treba le, da se zanje zanimamo. Skoraj v vsaki vasi imamo kakega posestnika, ki ima boljše uspehe, pa najsibo v poljedelstvu ali pa pri živinoreji.

Učimo se tudi pri teh «boljših» posestnikih, kako bi se dalo napredovati in kje in s čim bi se dalo kaj boljšega doseči! Četudi niso razlike v gospodarstvu vsakemu tako očitne, da bi jih lahko na prvi pogled zaznal, vendar so tolike, da jih bo razsoden in brižen kmetovalec lahko izsledil. In to zadostuje, da lahko napredujemo.

REJA VELIKIH KRAV.

Po naših krajih redimo krave, ki so različno velike. Težke so po 350 do 400 kg, pa tudi 500 do 550 kg in več. Za gospodarstvo ni vseeno, kako velike živali redimo, in zato tudi vidimo, da se po nekaterih krajih redijo večje živali, dočim se po raznih drugih krajih redijo tudi bolj majhne krave. Ravna se to po gospodarskih, krajevnih in posestnih razmerah. Majhen posestnik redi navadno manjše živali, na večjih in boljših posestvih, ki pridelujejo dosti krme, pa najdemo večje živali. Po naših krajih je v tem pogledu vsa reja precej mešana. Pri nas redimo tudi v enem in tistem hlevu krave, ki so razne velikosti, različne teže in vrednosti.

Vzglede so v tem pogledu razmere v Švici in po drugih naprednih deželah. Tam najdeš sploh velike krave, težke poprek po 600 kg. Stopi n. pr. v gosavskem okraju v kateri hlev hočeš, povsod najdeš po 6 do 12 krav, ki so kakor iz enega kova. Vse enako velike, vse enakobarvne in enako rejene. Ti kraji so na višku napredka, tako je zenačena v vsakem pogledu ondodna reja.

Reja velikih krav ima gotove prednosti, ki so merodajne za te kraje. Prva in velika prednost je ta, da imajo večje krave neprimerno višjo plemensko vrednost in ceno kakor krave z manjšo težo. Dočim se mesarska ali klavna vrednost zvišuje le po kilogramih, je plemenska vrednost tako visoka, da je krava, ki je težka 600 kg, dvakrat in trikrat dražja kakor krava, ki je težka samo 400 kg.

Druga prednost velikih krav je pa to, da nam velike živali porabijo razmeroma manj krme kakor manjše živali. V celoti jo porabijo seveda več, v primeri s svojo težo pa manj kakor male živali. Tako se je dognalo, da je porabila krava, težka 600 kilogramov, na dan po 15 kg sena, dočim je bilo treba za kravo, težko 400 kg, po 12 kg sena na dan.

Tem prednostim nasproti stoji pa tudi nekaj slabih strani, ki govore za rejo manjših, oziroma srednje-težkih živali, kakor:

1.) Za rejo velikih krav je treba v celoti večje pridelke na krmi. S tem bodi rečeno, da potrebujejo tri velike krave dosti več krme kakor tri manjše krave.

2.) Reja velikih krav je združena z večjim rizikom. Če se nam taka krava ponesreči ali če pogine, je škoda nerazmerno večja in težja kakor je pri manjših živalih.

3.) Manjše krave so razmeroma boljše molznice, ker nam v razmerju s svojo težo porabijo tudi več krme kakor velike živali. Izgled za to nam dajejo n. pr. tudi naše bohinjske krave, ki so znane po svoji dobri mlečnosti.

Kjer prevladuje malo posestvo, bo kazalo stremeti za rejo srednje-velikih živali in za zenačenjem živi-

ne, ne le po teži, ampak tudi po pasmi. Posnemati moramo v tem oziru napredne živinorejce po drugih državah, ki nam dajejo v vsakem oziru najlepši zgled smotrene in uspešne kravjereje.

KOŠNJA V CVETJU.

Pri travniški košnji moramo danes vse bolj gledati tudi na to, da spravljamo tečno krmo. Po njej se ravna užitek pri živini! Za košnjo ne sme biti merodajna zgolj obilnost pridelka, ampak predvsem njegova kakovost. Ta se pa ne ravna samo po tem, ali spravimo pridelek ob lepem in suhem vremenu, kakor navadno sklepamo, ampak tudi po tem, v kateri dobi rasti se travnik kosi. Mlajše trave dajejo veliko bolj tečno in veliko lažje prebavno krmo kakor starejša trava. To je znano. Mlajše rastline so bolj slastnega okusa in bolj bogate na redilnih snoveh, zlasti na tečnih beljakovinah. Kakor je mlada, sočna trava izvrstna za zeleno pokladanje posebno molznim kravam in mladi govedi, tako jo vendar ne moremo v tem času spravljati za suho pokladanje, ker bi je v tem slučaju premalo pridelali. Taka krma bi bila sicer v suhem stanju prav izvrstna, toda premalo bi je dobili. Zato moramo počakati do trenutka, ko nam košnja na obe strani ustreza. Kositi jo moramo v času, ko dobimo dosti krme in dosti tečno krmo.

Najugodnejši čas za košnjo travnikov nastopi, ko začne večina travcvesti. Tedaj v prvi dobi polnega cvetja. V tem času imamo košnjo, ki najbolj odgovarja po svoji množini in obenem tudi po svoji kakovosti. Vsaka poznejša košnja je slabša, ker se v tem slučaju pridelava manj tečna in tudi manj prebavna krma. Košnja v drugi dobi cvetja ali pa še pozneje je slabša. Pridelka je sicer nekoliko več, pa le v toliko, v kolikor so nam v tem času bilke olesenele. Škoda je pa v tem slučaju očitna, ker nam daje dozorela ali prezorela trava zmeraj bolj pusto, bolj prazno in težje prebavno seno.

Vobče se po raznih krajih kosi za suho, ko nastopi običajno ugodno vreme za košnjo. Pri nas velja za košnjo čas sredi junija, ko se lepo vreme ustanovi. Včasih tudi prej, že prve dni junija. V Švici kosijo navadno že proti koncu meseca maja, ker se tam vreme že v tem času ustanovi. Zaradi tega pridelujejo tam tudi boljše seno in dobe tudi več otave. Tudi pri nas kaže porabiti prvo ugodno priliko za košnjo, da dobimo boljši pridelek in da nam krma preveč ne oleseni. Pri žetvi žita smo dosti zgodnji, pri trgatvi grozdja smo prezgodnji, le pri košnji navadno radi odlašamo, kar je pa odločna škoda, ki jo čutimo pozneje pri naši živinoreji. Bodimo tudi pri košnji bolj zgodnji!

POMLAJEVANJE TRAVNIKOV.

Naši travniki so potrebni pomlajevanja. Kjer manjka dobrih trav in je postala vsa ruša bolj redka, je treba, da se travnik popravi in pomladi. Travniki se pomlajujejo naravnim potom ali pa z našo pomočjo. Naravnim potom se pomlajujejo, če se trava sama zaseje ob času košnje in spravljanja sena. Zgodnje trave, kakor n. pr. boljka ali rosuljka in lesičji rep nam do tega časa dozore in se osipljejo. Tudi srednje zgodnje trave nam v košnji v vsej naglici napravijo nekaj semen, da se otrese. Srednje pozne in pozne trave, kakor n. pr. zlati oves, travniška bilnica, mačji rep i. dr. nam pa do tega časa ne dozore. Ker so

pa trpežne, nam zaraditega dlje časa zdrže.

Če postane ruša bolj redka in če nam izginejo dobre trave, imajo gospodari to navado, da puste košnjo prezoreti, da se na ta način trava sama zaseje. To postopanje pa ni dobro. V tem slučaju imamo navadno dvojno škodo. Prva škoda je to, da dobimo s takega prezorelega travnika veliko slabšo krmo. Prezrelo seno daje pusto, prazno in težko prebavno krmo. Najboljše snovi so šle namreč v seme, ki je odpadlo. Druga škoda je pa to, da dobimo v tem slučaju tudi manj otave.

Iz tega lahko sklepamo, da ni naravno pomlajevanje najboljšo sredstvo za izboljšanje travniške ruše, zlasti še, če manjka na travniku dobrih trav za razmnoževanje, in če se ima zaploditi tudi različen plevel, ki raste po travniku.

Bolj uspešno je pomlajevanje travnikov, če posejemo sami potrebno seme, ki ga v ta namen nakupimo. Res nas tako pomlajevanje nekaj več stane, toda to, kar imamo stroškov za nakup semen, vse to si lahko prigospodarimo s tem, da dobimo v tem slučaju seno, ki je veliko več vredno, ki bo živini veliko več zaleglo, in da pridelamo razentega tudi veliko več otave. Ta dvojna korist nas mora pripraviti do tega, da bomo raje kupili tisto seme, ki ga potrebujemo za pomladitev travnika.

Travnike pomlajujemo spomladi ali pa po košnji. Pomlajevanje po košnji je bolj naravno in se izklile rastlinice v tem času rade primejo in tudi dobro uspevajo v bolj redki poletni ruši. Prav sedaj je zopet čas, da pregledamo naše travnike in da se vprašamo, če ne bi bilo dobro, nabaviti si nekaj dobrega travnega semen, da ga posejemo po košnji na travniku. Tudi sempir lahko porabimo za take namene, če je dober. Sejati je treba takoj po izvršeni košnji. Kjer so bolj prazna mesta, je potrebno več semen. Setev kaže povlačiti tudi z brano, da bo več uspeha. Skrben gospodar bo vse storil, da pomaga travnikom do boljše rodovitosti, sam sebi pa do večjega uspeha.

GLAVNI POGOJ ZA USPEŠNO VRTNARSTVO.

Ljubljanska zelenjava je daleč na okolu znana. Ne samo zaradi solate in zelja, ampak tudi drugih zelenjadnih rastlin. Pripisati je to pred vsem ljubljanski zemlji, znani posebno po trnovskem in krakovskem delu mesta, kjer je pridelovanje zelenjave najbolj razvito. Tukaj je prava vrtna zemlja doma.

Za uspešno vrtinarstvo je treba dobre vrtno zemlje. Brez nje je veliko dela in truda zastoj, ker nam slaba zemlja noče dajati dovolj uspehov, in naj še tako skrbno vzgajamo zelenjadne rastline. Dobra vrtna zemlja mora biti rahla in črna (temne barve). Če jo vzamemo v roke in stisnemo, se čuti mehka. Drobna je in prhka. Podobna je črni prsti, ki jo dobimo iz gnojnih leh (gnojnih gred), ko nam gnoj sprsteni in se vsled razkroja izpremeni v črno prst. Podobna je tudi črni gozdni zemlji ali pa dobro napravljenu in za gnojenje godnemu «kompostu» ali mešancu. Na dobri vrtni zemlji uspevajo vse vrtno rastline. Če je vrtna zemlja dobra, se na malem vrtu lahko več pridelava kakor na velikem. Zato moramo povsod, kjer manjka take zemlje, delati na to, da slabo zemljo izboljšamo in popravimo.

Po večini naših krajev imamo po vrtovih srednjetežko ilovnato zemljo. Taka zemlja je za vrtno rastline bolj sirova in mrtva, mrzla in premalo delavna. Ilovnata zemlja je dobra za njivo, za vrt pa ne. Tako zemljo moramo izboljševati. Dosegli bomo to z nadaljevalno dobrim in močnim gnojenjem. S tem jo obogatimo na rodovitosti in na črni prsti, ki jo rahla. Da nam postane bolj rahla, je napeljavati na vrt tudi cestno blato, apno, sip od starega zidu. Vse to so pripomočki, da se taka zemlja izboljša, da postane bolj rahla, bolj črna, bolj gorka in bolj delavna. Vrtna zemlja se mora tako daleč popraviti, da jo lahko vsak čas obdelujemo in da ostane vzlic temu drobna in prhka. Dokler nam dela zemlja kepe, če se zasuši, in dokler se sprijema, če je vlažna, toliko časa jo je treba še naprej rahlati in dobro gnojiti, da izgubi te lastnosti. Treba je dela in potrpežljivosti! Toda vse to se bogato vrača, če smo spravili zemljo tako daleč, da je postala rahla in temne barve. S trdno in dobro voljo se vse doseže!

Na vsak način je pa treba, da slabo vrtno zemljo izboljšujemo in da jo na navedeni način pripravimo za uspešno pridelovanje zelenjadnih rastlin. V dobri vrtni zemlji tiči glavna skrivnost uspešnega vrtinarstva! Vzemimo si to k srcu!

Gospodarstvo

= Vrednost našega denarja. Dne 23. t. m. se je dobilo na zagrebški borzi: 100 avstrijskih kron za 74 par, 100 madžarskih kron za 8 dinarjev 10 par, 100 italijanskih lir za 360 dinarjev, 100 francoskih frankov za 630 dinarjev, 100 nemških mark za 22 dinarjev in pol, 100 češkoslovaških kron za okoli 132 dinarjev, 1 dolar za 68 in pol do 69 dinarjev.

= Množina bankovcev v obtoku v naši državi. Po izkazu Narodne banke SHS dne 8. t. m. je bilo pri nas v obtoku za 4 milijarde 846 milijonov 400 tisoč dinarjev papirnatga denarja.

= Naš končni državni proračun. Na seji finančnega odbora te dni je bila zaključena razprava o rednem proračunu za leto 1922./23. ter je bil končno sprejet proračunski predlog za plenum narodne skupščine. Celokupni izdatki znašajo 6690 milijonov dinarjev, a dohodki 5950 milijonov dinarjev. Primanjkljaj znaša torej 740 milijonov dinarjev, ki se naj pokrije s povišanjem železniških tarif, s povišanjem carine na luksuzno blago in s posebnim davkom na železniške vozne listke. Nadalje se smatra, da bodo redni dohodki od trošarine in pri taksah znašali več, kakor je predvideno v vladnem predlogu. Po tem računu bi se mogel pokriti ves primanjkljaj in bi še ostalo 25 milijonov dinarjev. Predlog finančnega ministra, da se poviša zemljiški davek za 200 odstotkov, je finančni odbor odklonil. Nadalje je sklenjeno, da se ukinejo vse uvozne prepovedi.

= Na živinski sejem v Ljubljani dne 17. t. m. se je priglasilo: 313 konj, 53 volov, 40 krav, 5 telet, 294 prašičkov za rejo. Cene za kilogram žive teže: prvovrstni voli 45 do 50 K, drugovrstni 35 do 40, stare krave 30 do 35 K. Prašički 6 do 8 tednov stari so se prodajali po 900 do 1200 kron.

= Cene žitu v Hrvatski so v zadnjem času zopet nekoliko padle. Pretečeni teden so bile sledeče cene: pšenica 1450 do 1550 K, ječmen 1300 K, oves 1250 K, koruza 1150 kron, moka št. 0 po 21 do 24 K.

= Na svinjskem sejmu v Mariboru so se prodajali 5 do 6 tednov stari prašički po 300 do 400 K, 7 do 9 tednov stari 600 do 700 K, 3 do 4 mesece 1100 do 1200 K, 4 do 6 mesecev 1400 do 1600 K, 8 do 10 mesecev 2000 do 2500 K, polpitane svinje za 1 kg žive teže 60 do 62 K.

= Na zadnjem tedenskem sejmu v Zagrebu so bile sledeče cene za kg žive teže: voli drugovrstni 34 do 36 K, bosanski voli 30 do 32 K, prvovrstne krave 36 do 42 K, drugovrstne 30 do 34 K, tretjevrstne (za klobase) 22 do 26 K, mlada živina 34 do 38 K, teleta po 22, 30, 36, 41 K, drugovrstne svinje 66 do 72 K, tretjevrstne 60 do 62 K. Seno se je plačevalo po 1000 do 1400 K, detelja po 1200 do 1400 K, slama po 500 K, ovsena slama po 850 do 1000 K za 100 kg. Italijanskih kupcev ni več, ker so jim cene previsoke.

= Sejmi za govejo živino na Vrhniki so zopet dovoljeni in bodo odslej istočasno tudi sejmi za konje. Prvi sejem je bil 22. t. m.

= Vinske cene v Sremu: 10 odstotna bela vina 22 do 24 K, fina bela vina (rizling, traminac) do 12 odstotkov 25 do 28 K, 13 odstotna črna vina (burgundec itd.) 28 do 30 K za 1 liter.

= Izgledi dobre letine v Slovenskih goricah. Iz Slovenskih goric nam sporočajo, da se obeta dobra in bogata letina. Tudi vinogradi kažejo dobro, le trta je nekoliko zastala v rasti, ker je preveč deževalo.

= Izgledi za vinsko in sadno letino v naši državi so precej povoljni. Trta je v splošnem dobro prezimila. Vsled slabega vremena je sicer delo zaostalo in bo vsled tega tudi trgatve pozna. Če odslej ne bo vremenskih neizdatov, bo vina dovolj, le tako sladko ne bo, kot lani. Tudi sadja bo letos povsod dovolj. Ponekod se obeta celo izredno dobra sadna letina.

= Cene lesa v Italiji. V Trstu se je plačalo zadnje dni za les, ki se izvažava v Italijo, sledeče: jelova debla 175 do 210 lir kubični meter, jelove deske prvovrstne 280 do 320 lir, drugovrstne 180 do 200 lir, topolove deske 235 do 275 lir, bukovne deske za pohištvo 395 do 445 lir, hrastove deske 795 do 950 lir, orehove deske 600 do 1185 lir, kostanjeve deske 300 do 320 lir kubični meter. (Ena lira je vredna okoli 3 dinarje 60 par.)

= Tečaj za vinogradnike in sadjarje. Na državni kmetijski šoli na Grmu se vrši dne 13. in 14. junija tečaj za vinogradnike in sadjarje, in sicer za zeleno cepljenje trt, okuliranje sadnega drevja in zatiranje trtnih in sadnih škodljivcev. Kdor se ga želi udeležiti, naj se takoj zgleda po dopisnici pri ravnateljstvu šole na Grmu, p. Novo mesto. Pričetek 13. junija ob 9. dopoldne.

= Zborovanje Sadjarskega društva za Slovenijo se je vršilo 18. t. m. v St. Jurju ob južni železnici. Zborovanja so se udeležili mnogi sadjarski strokovnjaki. Storili so se važni sklepi glede predpriprav za izvoz sadja, ki obeta letos zelo dobro letino. Sadije naj izvažajo vsi izvozniki samo pod znamko «slovensko sadje». Sklenilo se je tudi, da se priredi v oktobru velika sadjarska razstava.

= Enodneven čebelarški tečaj v Jarunini priredi 28. t. m. potovalni učitelj za čebelarstvo g. Jurančič. Tečaj se začne ob 8. uri zjutraj v zgornji šoli s predavanjem. Popoldne je praktično razkazovanje pri čebelnjaku. Čebelarji iz bližnje okolice, udeležite se tečaja polnoštevno!

= Obvezni polletni tečaj na državni podkovski šoli v Ljubljani se

prične dne 1. julija 1922. Za vstop v tečaj je vložiti pri vodstvu državne podkovske šole v Ljubljani do dne 5. junija 1922 prošnjo ter ji priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko izpričevalo, 4. rčno izpričevalo, 5. ubožni list, 6. npravstveno izpričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci imajo prosto stanovanje v zavodu; skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa.

= III. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljarskih nasadov. Zatec (Češkoslovaška), 18. maja: Tu pri nas imamo že tri dni ugodno vreme in tople noči. Za razvoj hmeljske rastline je bil ta preobrat vremena nujno potreben. V rano obrezanih nasadih se poganjki že privezujejo, v pozno obrezanih pa še isti niso vzklili. Precejšnji del našega okoliša je po bolhaču tako zelo napaden, kakor že desetletja ne. To nadlogo sta povzročila neugodno vreme in mrzle noči. O škodi, povzročeni po bolhaču, se danes še ne more razpravljati, vendar se že lahko reče, da je stanje jako različno. Proti normalnim letom je rastlina v razvoju za 3 do 4 tedne nazaj. Lansko leto je bil hmelj sredi maja že 2 do 3 m visok. Sedaj se množina letošnje letine ne da kaj ugodno razsojevati. Stanovitno toplo vreme more še kaj popraviti in zamujeno nadomestiti. Tu so se letos v obilnem številu prikazali hmeljski hrošči in ogrci, ki ogrožajo hmeljsko koreniko. Pri pomnoženem povpraševanju je razpoloženo na hmeljskem trgu mirno; cene za prvovrstno blago so stanovitne, za drugovrstno pa oslabele. Za dobro blago srednje kakovosti se plačuje po 2500 do 3000 Kč za 50 kg. — «Saarer Hopfen- und Brauerzeitung».

= Nov železniški vozni red stopi s 1. junijem v veljavo. Izdelan je bil po dolgotrajnih pogajanjih in konferencah v Bernu, Salzburgu, Münchenu in Beogradu. Svrha je bila, naš in splošni promet pospeševati in ustvariti olajšave za naše gospodarsko življenje. Na mnogih progah, zlasti na progi Beograd-Zagreb so se izvršile znatne izpremembe dosedanjega voznega reda.

= Otvoritev železniške proge Lajkovac-Čačak. Prometno ministrstvo poroča da se je dne 21. maja otvoril blagovni in osebni promet na novi progi Lajkovac-Čačak.

= Trst kot svobodna luka. Iz Trsta poročajo, da je italijanski ministrski predsednik De Facta poslal iz Genove tržaškemu županu brzojav, v katerem poroča, da bo komisija, ki naj prouči vprašanje proglasitve Trsta za svobodno luko, dospela v kratkem v Trst. Kakor se poroča, namerava italijanska vlada ugoditi željam Tržčanov po svobodni luki, da se olajša gospodarska kriza, v kateri se mesto nahaja.

= Konferenca o južni železnici se vrši v kratkem v Benetkah. Zastopane bodo poleg družbinih interesentov tudi vse države, po katerih ozemlju teče južna železnica.

= Množina bankovcev v Avstriji. Dne 15. t. m. je bilo v Avstriji v obtoku za okroglo 341 milijard in pol avstrijskih kron.

Beleške

+ Sestanki okrajnih zaupnikov jugoslovanske demokratske stranke so se preteklo nedeljo vršili v Brežicah, Kočevju, Krškem, Kranju, Litiji, Črnomlju in Jesenicah. Sestanki so povsod izvrstno uspeli.

+ Demokratsko zborovanje v Gornji Kungoti, ki se je vršilo v nedeljo, je bilo izborna obiskano in so udeleženci z zanimanjem sledili izvajanjem dr. Kukovca in dr. Kodermana. Takšni shodi so zelo potrebni, da se ljudem, ki so ponekod od klerikalnih hujskarij na laži popolnoma zbegani, pojasni resnični položaj.

+ Demokratska misel napreduje. V nedeljo se je vršil v Vršču v Voj-

vodini velik demokratski zbor, katerega se je udeležilo okoli 2500 oseb. Na zborovanje je došel med drugimi tudi minister prosvete Pribičević, katerega je pozdravil narod s slavalokom in so mu dekleta izročile šopek cvetja. Pred Vrščem ga je pozdravil oddelek na konjih in velika množica ljudstva z zastavami. Pred vhomom v mesto so kmetje dvignili ministra Pribičevića iz avtomobila na četveroprežni voz in mu na poti na zborovalni prostor prirejali ovacije. Na shodu sta govorila minister Pribičević in poslanec Wilder. Ljudstvo je ves čas navdušeno pritrdjevalo njunim izvajanjem ter vzklikalo kralju in demokratski stranki.

+ Klerikalci so spet obsedeli — na laži. Znano je, kako hočejo klerikalci za vsako ceno vzbuditi med našim ljudstvom mržnjo proti Srbom. Zlasti dobrodošel jim je pri tem nečednem poslu vojaški stan. Kaj vse so že natvezli o razmerah pri vojakihi! Zdaj sta se poslancu Majcen in Dobnik odpeljala v Kragujevac, kjer je nastanjen 48. pehotni polk, oddelki topništva in inženjerski oddelek. Ogledala sta si vse prostore, kjer bivajo naši slovenski fantje. Ugotovila sta, da so fantje dobro preskrbljeni in da imajo redno in zadostno hrano. Ko sta poslanca fantom povedala, kaj vse čekajo klerikalci, med drugim to, da vprezajo Srbi naše vojake v pluge mesto živine, so fantje sami s smehom in ogorčenjem zavrnili tako obrekovanje. Z vojaki se ravna po predpisih, vojašnice so snažne, hrana sicer preprosta, toda zadostna in tečna. Vojaki dobivajo zadostne množine dobrega kruha, imajo lepo telovadnico in več svojih pevskih zborov. — Klerikalci bodo gotovo še nadalje trobili svojo. Naravno! Saj jim ni do tega, da bi pomagali vojakom, ampak do tega, da bi škodovali narodu!

+ Slovenski radičevci. Zadnja Novačanova «Naša vas» prinaša v slovensčini in hrvaščini Radičev oklic slovenskemu narodu, posebno kmetom in delavcem. Tako jo je zadržala dr. Novačanova stranka po dolgem kolebanju popolnoma v naročje Radiča, ki pa nad tem činom ni pokazal ravno veselja, ker poučuje v omenjenem oklicu Slovence, naj organizirajo čisto samostojno od Hrvatov ločeno Slovensko republikansko stranko — znamenje, da je Radič odločen separatist. Slovenski radičevci bodo pač Radiču samo v toliko služili, da jih bo izkušal zlorabljati za razdiranje države. Če se bo pa izkazalo, da jih ne more v to svrhu izrabljati, jih bo pa tudi mirno zatajil, saj njega Hrvata Slovenci končno nič ne brigajo.

Sokolstvo

OB 40 LETNICI MOZIRKEGA SOKOLA.

(Iz kronike Mozirkega Sokola poroča Z. L. Mozirski.)

Dne 28. t. m. praznuje Mozirski Sokol 40letnico svojega obstoja. Dr. J. Fon iz Braslovč, sedaj primarij v Zagrebu, in Vekoslav Legat, oba navdušena Sokola, sta prihajala na počitnice v Mozirje in sta navdušila tamošnje rojake za idejo ustanovitve Savinjskega Sokola. Naši takratni prvoborniki: Jože Lipold, Anton Goričar, Jože Pirs, Ivan Vrankovič, Anton Skoflek, Ivan Klemenak v Mozirju, Ivan Gaberšek, okrajni tajnik, in Franc Šentak na Vranskem, Paver, Prislan, Puncer v Braslovčah in mnogi drugi so se strnili leta 1881. v pripravljalni odbor. Že 20. marca leta 1882. pa so

predložili namestništvu v Gradcu pravila novega društva, ki bi naj obsegalo ves Savinjski okraj s Celjem in Šoštanjem vred. Pravila so bila 14. maja istega leta potrjena in 29. maja že tudi od občnega zbora sprejeta. Zanimanje je bilo velikanško. Že prvo leto je imel Sokol v vsem okraju 202 člana. Med njimi so bile najodličnejše osebe in tudi duhovniki. Neki še sedaj živijo duhovnik je imel celo pri maši za ministranta dva Sokola v kroju.

Leta 1884 je braslovški dekan Bohinc na trgu pred kapelo blagoslovil zastavo. Navzočega je bilo nad 2000 ljudstva, slavnostni govor pa je imel starosta Jože Lipold. Na slavnost so prišli: Sokol iz Zagreba, Gorice, Trsta in Ljubljane, deputacija Sokola iz Prage, «Slovensko pevsko društvo Ptuj», «Slavec», «Ljubljana», «Lira» iz Kamnika itd. Sokolov v kroju je bilo 400. Prvi zastavonoša je bil iz Luč, kumica pa gospa Vasničeva iz Celja. Danes je vrhu droga srebrni sokol, zastavo pa krasi 7 trakov:

«Hrabremu Sokolu — Savinjske Slovenke».

«Narodna Čitalnica v Ptuj».

«Slovensko pevsko društvo v Ptuj».

«Ptujске Slovenke».

«Slovensko planinsko društvo». V spomin zleta v Zalec, 3. junija 1886».

»Ruše, 15./VII. 1906».

Občni zbor l. 1882. je izvolil za častna člana dr. J. Fona in biskupa Strossmayerja, l. 1906. pa tudi ekscelenco Josipa Štifterja, bivšega vseučiliškega profesorja v Kalugi na Ruskem, rodom Savinčana iz Solčave, ter brata M. Lipolda.

Pogoste odbore se so vršile v krajih, kjer so bili zastopani odborniki. Z izleti v bližnje in daljnje kraje je Sokol delal za probudo naroda. Prisostvoval je ustanovitvi mnogobrojnih društev.

Sokol je priredil mnogo veselja, zabav in predstav. Od leta 1888. je bilo 10 let združeno z njim tudi tukajšnje gasilno društvo.

Doslej je imel 12 starost, ki jim gre vsa čast.

Ko so se v savinjskem okraju ustanovila še druga sokolska društva, je Savinjski Sokol izpremenil ime v «Mozirski Sokol». Danes, po 40 letih, lahko s ponosom pokažemo, da je sokolsko delo z nepričakovano ognjevitostjo vzplamtelo med nami. Še jasneje pa bo pokazal letošnji jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani zmagoviti pohod, ki ga doživlja sokolska misel. Sedaj v svobodni državi se bo gotovo dvignila do one višine, o kateri sta pred 60 leti sanjala prva Sokola — Fügner in Tyrš.

Sestre in bratje! Štirideset let!

Lepa doba v življenju posameznika, lepa v življenju društva. Iskreno Vas pozivljamo, da se pridete od blizu in daleč na dan našega in Vašega slavlja pomladit pod okrilje Sokola.

Ob 40letnici se snidemo zopet pod isto lipo, podamo si bratske roke. S ponosom boste uživali sad svojega dela in častili sestre in brate, ki so položili temelj Sokolstvu v Savinjski dolini.

Prisrčno pozdravljeni! Zdravo!

Sokolsko društvo Koroška Bela-Javornik razvije dne 28. t. m. svoj prapor. Ta dan prihite prijatelji sokolstva iz lepe naše Slovenije, da prisostvujete slavnosti. Vsa prireditelja traja dva dni. 27. maja je svečana bakljada. Z godbo se vrši obhod skozi Javornik in Koroško Belo. Pevci prirede podoknico kumici in starosti. 28. maja je spre-

jem gostov na kolodvoru ob 9. uri dopoldne. Okrog poldne je razvitje. Istočasno je tudi vpisovanje v spominsko knjigo, ki nas bo spominjala tega slovnostnega dne. Popoldne ob 3. je javna telovadba. Po njej je velika ljudska veselica s plešom.

Sokol v Metliki priredi na binkoštno nedeljo pešizlet na Sv. Jezero - Trdinov vrh v Gorjancih.

Zdravstvo

SLADKOR KOT HRANA.

O sladkorju so med našim ljudstvom razširjeni čisto napačni pojmi, ki naravnost bijejo resnici v obraz. Splošno je na primer mnenje, da je sladkor škodljiv za zobe, da se pri otrocih zaradi sladkorja zaračajo gliste in da si s sladkorjem človek pokvari želodec. Najnovejša zdravniška preiskavanja so dokazala, da to vse skupaj ni nič res.

Glede vpliva sladkorja na zobe pravijo zdravniki, da sladkor zobem v nobenem oziru ne škoduje, pač pa koristi in jih varuje razpadanja. Sladkor ima namreč to lastnost, da razkrajja takozvani «zobni kamen», ki je zobem vedno škodljiv. Poleg tega sladkor tudi čisti zobe raznih drugih snovi, ki bi jim utegnile škoditi.

Tudi gliste se ne morejo nikoli zarediti v človeku od sladkorja, če je le čist. Ako je nesnažen, je seveda lahko škodljiv, kakor je škodljiva nesnaga sploh. Seveda pa tega ni kriv sladkor, ampak razne zdravju škodljive kali, ki tiče v nesnagi.

Ravno tako moramo reči, da sladkor ne kvari želodca, ampak je zelo lahko prebavljiv in brez vsakega ostanka prehaja v kri, česar ni mogoče reči o nobeni drugi hranljivi snovi. Sladkor je zelo redilen, proizvaja v telesu toploto in je dobra, lahka in prijetna hrana.

V novejšem času so zdravniki spoznali, da ima sladkor pri nekaterih boleznih tudi velik zdravilen vpliv. V večjih količinah zavživan vpliva namreč sladkor zelo dobro na delovanje srca in na živce sploh.

Zato je treba sladkor priporočati kot hrano in kot zdravilo. Kdor je od dela, od potovanja ali od raznih duševnih naporov utrujen, naj uporablja sladkor. Posebno priporočljivo je uporabljati sladkor namesto alkohola. Medtem ko alkohol le mami, zastruplja in nam s tem brezmejno škoduje, nas sladkor res krepi in nam dovaja v telo novih moči.

Sladkor se da uporabljati na razne načine: s sadjem, z limono, z mlekom, s čajem itd.

Iz vsega povedanega je torej jasno, da sladkor v nobenem oziru ni škodljiv našemu zdravju, ampak nam nudi le dobro in koristno hrano.

Prosveta

Fr. Milčinski, «Tolovaj Mataja». Ilustriral Iv. Vavpotič. Druga izdaja 1922. Založila Tiskovna družba v Ljubljani. Strani 152. Cena broš. 12 dinarjev, po pošti 1 dinar ve. Tolovaj in druge slovenske pravljice, ki jih je med vojno izdal Fr. Milčinski, so vzbudile tako pozornost in priljubljenost, da so bile v kratkem razprodane. Sedaj je izšel II. natis v novi opremi. Milčinski je priznan mladinski pisatelj in za to novo izdajo «Tolovaja Mataja» ni treba še posebej povdarjati. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Claude Farrère, Gusarji. Poslovenil B. J—c. Knjižnica «Jutra», zvezek 3. Ljubljana 1922. Strani 201. Cena 16 dinarjev, po pošti

1 dinar več. Znameniti roman enega najboljših francoskih romanopiscev, ki je vzbujal splošno pozornost, ko je izhajal v «Jutru» pod naslovom «Morski razbojnik», je izšel sedaj v posebni knjigi. Knjigo krasí naslovna slika prof. Šantla. Umetniška višina tega romana, ki je zaslovel po vsem svetu, pride šele sedaj v celotni knjižni izdaji do pravega izraza. Zato bo po knjigi z veseljem segel tudi oni, ki je roman bral že v podlistku. Knjiga se naroča pri upravnistvu «Jutra», Ljubljana, Prešernova ulica št. 54.

Zvonček, mesečnik za mladino. Ravno kar je izšla 5. številka letošnjega letnika tega lepega mladinskega lista. Vsebinska je pestra in ponazorjena z mnogimi prav uspelimi slikami. Ne pozabite, da je dobra knjiga največji in najboljši prijatelj in privošči ga svojim otrokom. Naroča se v upravi Zvončka, Ljubljana, Frančiškanska ul. št. 6. Celoletna naročnina znaša 10 dinarjev.

Novosti

* Kraljeva poroka je odgodena. Zdravstveno stanje princeze Elizabete, sestre naše bodoče kraljice, se je poslabšalo. Zato je rumunski kralj, njen oče, brzojavno zaprosil iz Aten našega kralja, naj poroko za enkrat odgodi, dokler se ne izkaže, kako bo z boleznijo nevestine sestre. Kralj Aleksander je prošnji ugodil in dovolil, da se za enkrat poroka odloži na dan 8. junija. O odložitvi poroke so bili obveščeni evropski dvori. Ker je bolezen princeze Elizabete zelo resna, ni izključena možnost, da bo poroka našega kralja odgodena celo na nedeljo po Petrovem dnevu, to je dne 2. julija.

* Zrakoplovci pri kraljevi poroki. Pri slavnostih o priliki kraljeve poroke bodo sodelovali tudi naši zrakoplovci z 20 zrakoplovi. Ob času slavnosti jih bo 17 krožilo nad Beogradom, dočim polete trije v Bukarešto, odkoder bodo spremljali rumunski kraljevski vlak do Beograda. Major Petrović bo poveljnik tega oddelka.

* Razpust ljubljanskega občinskega sveta. Iz tehtnih razlogov je ministrstvo notranjih zadev razpustilo občinski svet ljubljanski. Sedanja večina, zlasti klerikalci, so zaradi tega silno hudi in na vse pretege kriče o nasilju. Kaj, če bi klerikalci raje malo pomolčali in pogledali v knjigo lastne zgodovine. Brali bi v njej lahko toliko grozovitih zgodb, da bi jim enkrat za vselej prešlo veselje do govorjenja o nasilju.

* Vodstvo mestne občine ljubljanske je po razpustu občinskega sveta prevzel vladni komisar dr. Bogumil Senekovič.

* Ljubljanske gojenke «Gospodinjske šole» so posetile Beograd. Bile so povsod sprejete iskreno in pristrčno, zlasti še v domu za zaščito dece.

* Mejniki med Jugoslavijo in Avstrijo so izdelani iz granita in so trojevrstni: veliki, srednji in mali. Srednji in mali nosijo napis SHS — Oe in zaporedno številko, veliki pa poleg tega še: St. Germain 10. sept. 1919. — Upajmo, da kmalu pride čas, ko bomo postavili lahko mejnike res tja, kamor spadajo, ne pa tja, kamor nam jih narekuje tuja sila in zavist.

* Nabori v Dalmaciji. Te dni so se prvič vršili nabori v Metkoviću v Dalmaciji. Odzvali so se brez izjeme vsi obvezniki.

* 50 orožniških postaj bo opuščeni. Doznali smo, da namerava vlada opustiti 50 orožniških postaj. Klerikalci pa še vedno vpijejo o «policijsko-demokratski vladi. No, vsak

po okusu! Žaba se napihuje, dokler ne poči.

* Kdo bo novi škof v Mariboru. Kolikor je doslej znanega, bo najbrž novi knezoškof v Mariboru dr. Karlin, bivši škof tržaški.

* Zdravilišče za tuberkulozne. V Surdulici v Srbiji zgrade veliko zdravilišče za tuberkulozne (jetične). To bo največje zdravilišče te vrste na vsem Balkanu in bo v njem prostora za 500 bolnikov.

* Pošta Kranj začne s 1. junijem t. l. poslovati kot državna pošta.

* Umrli je najstarejši Novomeščan Janez Kodrič, star 94 let.

* Dr. Novačan, vodja nove republikanske stranke, bo menda imel v kratkem opravka s sodiščem zaradi razžaljenja Veličanstva.

* Junaška pastirica. Pred nekaj tedni je pasla Dragica Iličeva iz Pažarevca ovce na nekem hribu. Tu se priklati volk in napade deklico. Sicer jo je močno ogrizel, vendar se je junaska pastirica po strašnem borenju otresla volka in ga celo zadavila. Pozneje se je ugotovilo, da je bil volk stekel. Prepeljali so deklico v Pasteurjev zavod (zavod za zdravljenje stekline) v Nišu, kjer pa je te dni umrla. Pokopali so mlado junakinjo na pokopališču v Nišu.

* Prehodnice za obmejni promet med Jugoslavijo in Avstrijo. Na naši severni meji je urejen sedaj promet za takozvane dvolastnike, to se pravi one, ki imajo svoja posestva vsled nove državne meje v obeh sosednjih državah. Taki posestniki dobe legitimacije, veljavne za dobo 6 mesecev. S to legitimacijo gre imetnik lahko na svoje posestvo izven naše države na razdaljo 10 km. Legitimacije morajo biti opremljene z 2dinarskim kolkom.

Za «Jugoslovansko Matico» je izročila 100 Din družina Kremenšek v Lazah pri Planini, katere je prešla v poravnavo od fantov v «Gorenji Planini» za posekane hojce ob priliki neke poroke.

* Pasji kontumac v Mariboru. V mariborskem področju je spet ugotovljen slučaj pasje stekline. Neka deklica, ki jo je ugriznil pes, je že oddana v Pasteurjev zavod v Zagrebu. Lastniki psov se opozarjajo, da se strogo ravna po določenih razglasah glede pasjega kontumaca.

* Črne koze v Prekmurju. V Hođošu v Prekmurju je na črnih kozah bolnih šest oseb.

* Železniška nesreča. Blizu Zagreba je pasel 7letni Ivan Patačić ovce ob železniški progi. Ko je privozil vlak, je skočil deček na progo, da spodi ovce, ki so prehajale čez njo. Pri tem je prišel pod lokomotivo in je na mestu obležal mrtev.

* Obsojen župnik. Radi obrekovanja je bil pred okrajnim sodiščem v Konjicah obsojen župnik Peter Pavlič iz Sv. Jerneja, kjer je dolžil nekdanjega poslanca in sedanjega poslanika v Pragi dr. Bogumila Vošnjaka, da je v nekem govoru v ustavnem odboru nesramno napadel katoliško cerkev, škofo in duhovščino. Sodišče je naložilo župniku kazen 1200 kron, v slučaju neizterljivosti pa šest dni zapor.

* Žrtev misijonarjev. V M. D. v Polju je skočila v Savo vdova Marija Bončar, ker je imela razmerje z nekim fantom, a ji je misijonar rekel pri izpovedi, da mora ali zapustiti fanta ali pa ne dobi odveze. Vdova je zapustila tri otroke, katere bodo sedaj najbrž vzgajali misijonarji, ki s svojim verskoblastnim fanatizmom in nestrpnostjo ubijajo ljudi telesno in duševno, namesto da bi bili prizanesljivi in se ravnali po tem, da smo grešniki vsi z misijonarji vred.

* V Ljubljano je vrgel delavec Ajc iz Sostrega svojo ljubico Marijo Gašperšič, članico Marijine družbe, ki je bila z njim noseča. Na obupne klice so prihiteli ljudje in potapljačjo se rešili iz vode, Ajca pa so orožniki prijeli. Gašperšičeva se je sramovala priznati resnico in je izjavila, da je sama skočila v vodo.

* In zopet pijanost! Neki voznik iz okolice Brežic je te dni povozil Pšeničnika iz Zlogonskega. Voznik trdi, da je Pšeničnik prišel pod kolenje samo zaradi pijanosti.

* Strašne posledice nezvestobe. V Belovaru na Hrvaškem se je te dni odigrala grozna rodbinska žalost. Še pred vojno se je bil oženil Mirko Abajar z Maruško, hčerjo Ljudevita Ragenhoferja. Do vojne je bil zakon srečen, ko pa je moral Abajar k vojakom, se je osamela žena lotila verižništva in si na ta način pridobila znatno premoženje. V blagostanju je potem pozabila moža in se zapletla v ljubavno razmerje z nekim mladim človekom. Ko se je po končani vojni mož vrnil domov, je nagovarjal ženo, naj se povrne k njemu, ona pa je bila že sklenila, da prestopi v mohamedansko vero in potem postane žena svojega prijatelja. Zato se ni brigala za moža več. O priliki njenega prestopa v mohamedansko vero so v hiši njenega očeta priredili veliko veselico. Čeprav ni bil vabljen, je prišel na veselico tudi zapuščen Abajar in je s sekiro ubil svojega tasta Ragenhoferja, nezvesto ženo pa je vrgel v vodnjak, kjer je utonila. Nato je odšel in se je sam javil sodišču.

Iz raznih krajev

* V Radečah pri Zidanem mostu je uprizoril Sokol v nedeljo dne 21. t. m. igro «Dolski župnik», ki je bila dobro obiskana. Igralci so svoje vloge vsi dobro rešili, zlasti pa g. Punčuh, ki je igral glavno vlogo.

* V Podlipi se je neznan tat priplazil v župnišče ter odnesel 1000 K denarja in precej masti, perila in mesa. Za enkrat o tatu še ni sledu.

* Z Zidanega mosta čujemo, da se tam še vedno prodajajo razglednice z nemškim krajevnim napisom. Ker tam ni Nemcev, je ta roba odveč in bi bilo že čas, da izgine iz prometa.

* Na Zidanem mostu je orožnik tamošnje orožniške postaje g. Kuhar odpiral steklenico piva. Udaril je s steklenico po mizi, pri čemer se je steklenica razbila in ga tako močno ranila, da je moral v celjsko bolnico.

* V Loki pri Zidanem mostu so položili v nedeljo 21. t. m. temeljni kamen za novi «Gasilni dom». Za izvršitev te težke naloge gre v prvi vrsti zasluga sedanjemu načelniku g. Jenčiču, ki je zastavil vse svoje sile v to, da dobi Loka čimprej prepotrebni «Gasilni dom».

* Na Rečici ob Paki je nenadoma umrl posestnik in gostilničar g. Steblovnik. Umrl je vsled nesreče. Padel je namreč z voza in je par minut nato izdihnil. Ogromno število ljudi pri pogrebu je pričalo, kako je bil pokojnik splošno priljubljen. — Blag mu spomin!

* V Trnovljah pri Celju je v petek 19. t. m. zvečer pogorelo veliko gospodarsko poslopje Antona Mahnetarja. Požarna bramba je ogenj omejila. Kako je ogenj nastal, se še ne ve, sumijo pa, da je bila zlobna roka vmes.

* V Ptujju je v svoji trgovini trgovec Milko Senčar tako nesrečno padel z lestve, da si je pretresel možgane in zlomil kost v plečih.

Zanimivosti

ZANIMIVO RAZKRITJE.

Kadar pove žena možu skrivnost, da je začutila upanje na prihod novega člana v družino, nastane navadno ugibanje: Ali pride deček — ali deklica? Matere, zlasti po deželi, navadno žele deklice, da bi dobile čimprej oporo v gospodinjstvu. Očetje si bolj žele fantiča, ki bo ohranil ime in prevzel gospodarstvo. Želje seve ostanejo le želje; kajti doslej vsa naša zdravniška znanost ne pozna sredstva, s katerim bi bilo mogoče vplivati na spol otroka, ki ima priti na svet.

S tem vprašanjem se je trudilo že mnogo zdravnikov, vendar brez posebnega uspeha. Tudi med našim ljudstvom je razširjenih mnogo navesetov in ugibanj o znakih, po katerih naj bi starši spoznali, s čim jih namerava obdariti štokrlja. Seveda so za enkrat vse to le vere in vraže, ki ne koristijo in ne škodijo ter se zde človeku, ki jih resno premisli, večinoma smešne. S tem pa seveda še ni odpravljena želja po jasnosti. Saj je včasih lahko velikega pomena, ako pride na svet deček ali deklica. Tako se n. pr. pripoveduje o ruskem carju Nikolaju II., da je bil zelo nesrečen, ker mu je žena povila več hčera, toda nobenega sina. Bal se je, da ne bo imel prestolonaslednika. Danes je sicer za Rusijo ta skrb odveč, pred dobrimi 20 leti pa je bila velike važnosti; kajti takrat je še trdno stal carski prestol.

Kakor se poroča, je l. 1898. odkril dr. Schenk na Dunaju sredstvo, ki naj bi prineslo v nejasnost o določitvi spola nekaj gotovosti. Posrečilo se mu je namreč v gotovem oziru ugotoviti spol spočetega deteta. Ta vest je bila carju Nikolaju II. kakor nalašč in je vzbudila tako pozornost, da je poklical omenjenega zdravnika v Rusijo. Res se je zgodilo, da je carica na podlagi dr. Sichenkovih navodil povila zaželjenega dečka.

Pozneje je to vprašanje nekam zamrlo. Šele zadnje čase ga je poživil spet zdravnik dr. Julijan Huxler, profesor na vseučilišču v Londonu. Na podlagi svojih poizkusov je namreč izrazil upanje, da bo že v bližnji bodočnosti b spočetju mogoče vplivati na to, da li naj pride deček ali deklica. Čas bo pokazal, v koliko so te nade upravičene. Za enkrat nam morejo pomeniti pač samo prav prijetno zanimivost.

KRVAVO SRCE NA GROBU.

Že pred časom je naš list pisal o neverjetnem razširjenju babjeverstva po nekaterih svetovnih mestih. Zadnje vesti nam zopet poročajo o nekem takem slučaju, ki se je zgodil v Parizu. Neka gospodična Dufaur je šla na grob svoje pred kratkim umrle matere. Na grobu so še ležali venci izza pogreba in gospodična je opazila, da se nahaja med njimi škatlja. Ker se ji je zdelo čudno, kdo naj bi bil škatljo prinesel na grob, jo je pobrala in odprla. Lahko si mislimo, kakšno je bilo njeno iznenadenje, ko je zagledala v škatlji krvavo srce in vanj zabodene tri igle. Seveda je brž javila zagoneetni slučaj policiji. Poizvedovanje pa je razjasnilo uganko na precej zabaven način.

Neka druga gospodična Bacand po imenu, je izgubila ljubimca. V svoji žalosti je šla vprašat neko čarodejko za svet, kako bi nezvestega spet priklenila nase. Čarodejka pa je naročila zapuščeni ljubici, naj vzame teleče srce in ga naj prebode

s tremi iglami ter ga položi na kak sveži grob. Seveda je dekle v dobri veri storila tako in slučajno položila srce na grob, v katerem je počivala mati gospodične Dufaurjeve. Fanta seveda ni dobila nazaj, pač pa je imela sitnosti pri sodniji. Zaradi teletčjega srca je bila namreč obtožena, da je oskrnila grob. Pri sodnijski obravnavi pa se je je sodnik vseeno usmilil in jo opustil, češ, da ima že itak dovolj hudo kazen, ko je izgubila fanta in — pamet.

MATI JE UMORILA SVOJE OTROKE.

Današnje velikomestno življenje je silno razdrapano, napeto in nervozno. Vse hiti, se gnete in tare — in kdor nima močnih živcev, podleže in obnemore. Dannadan prihaja stotero vesti, ena groznejša od druge. Zlasti velika mesta v Ameriki, kjer je življenje zaradi silnega razmaha tehnike, še mnogo bolj pospešeno, nego pri nas, zlasti ta mesta so vedno polna raznih grozovitih dogodkov, n. pr.: Henrika Barker je bila stara komaj 29 let. Imela je troje otrok; najstarejši je bil star pet let, najmlajši komaj poldrugo. Naenkrat sta si prišla z možem navzkriž, bolj in bolj, dokler ni nazadnje mož vložil tožbe za razporoko.

Kmalu za tem so našli nekega jutra vse tri otroke mrtve. Imeli so razrezane vratove in tudi po životu so bili razmesarjeni. Med otroci je ležala tudi mati mrtva in s prezezanim vratom. Na tleh poleg nje so našli krvav mesarski nož in pismo, v katerem pravi nesrečna Barker, da je vse to storila sama, in sicer zato, ker ni mogla prenesti udarca, kakršnega ji je zadal mož s tem, da je vložil tožbo za razporoko.

ŠEST LET PO NEDOLŽNEM V JEČI.

Železničar Karl Papenfuss v Ameriki je imel zapravljivo ženo, ki ji ni nikoli nič zalegel denar. Več ji je dal, več je zapravila. Ker je bila družina zelo številna, je moža začelo skrbeti, kaj bo s takim gospodinjstvom. Odločil se je vsled tega, da bo ženi dajal denar le bolj po malem. Toda žena se je čutila seveda prikrajšano in je pri sodišču tožila moža, da ne skrbi za družino. Pri obravnavi se je kmalu izkazalo, da je pravica na moževi strani in žena je morala z dolgim nosom oditi. V jezi je kuhala in snovala naklepe, kako bi se iznebila moža, da ji ne bi več gledal na prste. Polagoma je dozorel v njej naravnost peklenski naklep. Lotila se je namreč ene izmed svojih hčera, ki je imela šele 15 let, in ji je na vse mogoče načine prigovarjala, naj toži očeta, da jo je zločinsko napadel. Dekle se je izprva seveda branilo, nazadnje pa se je le dalo premamiti in preplašiti; kajti mati je uporabila vse, kar more mati proti hčeri: prigovarjala je, rotila, prosila, nazadnje pa tudi pretila. Zato je skoraj naravno, da je mlado dekle podleglo materini zlobni vabi.

Leta 1916. je bila res proti Karlu Papenfussu vložena tožadvena tožba in vsa zadeva je prišla pred poroto. Papenfuss je imel izvrstnega zagovornika, ki je tako prepričevalno govoril o očetovi nedolžnosti, da je celo sam sodnik začel dvomiti o resničnosti hčerinih trditvev. Toda dekle je priseglo, da jo je oče res posilil, in porotniki so verjeli ter potrdili očetovo krivdo. Tako je bil 15. novembra 1916. leta Karl Papenfuss obsojen na do smrtne ječo. Lahko si je misliti, kaj pomeni taka obsodba za človeka, ki

je oče enajstih otrok! Poleg te trpke misli je mučila moža zavest, da trpi po nedolžnem, preganjan od svoje lastne hčere!

No, čas je mineval — in ko so potekla tri leta, je umrla Papenfussova žena. Mož je tedaj trdno upal, da se hči skesa in prizna, da je krivo pričala proti očetu. Kajti Papenfuss je pač jasno slutil, kam vodijo niti zarote, ki je nastala v družini zoper njega. Vedel je, da je vir vsega tega zla njegova lastna žena. Zdaj, ko je bila mrtva, je mož menil, da se opogumi hči in pojasni položaj.

V tej svoji nadi se je ubogi mož bridko varal. Ženina podlost je bila tako globoka, da je še pred smrtjo grozila hčeri, naj nikdar in pod nobenim pogojem ne pove resnice, ker bi to bilo zanjo gorje. Oče bi sicer res prišel iz ječe, mesto njega pa bi morala ona noter. Grožnja je resnično vplivala tako močno, da je hči še tudi po materini smrti molčala. Leta so zopet minevala, hči se je poročila, vdovela in spet omožila, ko jo je nazadnje le premagalo kesanje. Ravno šest let je že preživel ubogi oče v ječi, ko se je hči odločila in javila sodišču, da je bilo vse, kar je pred šestimi leti izpovedala proti očetu, izmišljeno in zlagano in tudi prisega — kriva. Razložila je, kako jo je zavedla mati k temu dejanju. Povedala je, da ji je mati grozila z najrazličnejšimi mukami in celo s tem, da jo požene od hiše, ako bi izdala resnico. Enako je izpovedala tudi njena starejša sestra. Sodišče je takoj razveljavilo prvotno obsodbo in Papenfuss je bil prost. Ko so mu jetničarji povedali, da bo oproščen, je dejal:

«Torej vendar enkrat! Odkar sem tu, sem prosil Boga, da se izkaže moja nedolžnost!»

Ko je prišel na kolodvor, ga je čakal tam njegov najmlajši sin z dvema vnukoma. Otroci in sin so se ovili starčku okrog vratu in vsi so jokali. Na domači postaji ga je čakalo pet hčerk, ki so ga tako objemale in poljubovale, da bi ga bile skoro zadušile. «Oče, naš oče,» je vikalo vse navzkriž.

Ko se je vračal na svoj dom, mu je policija priredila časten sprevid, zvečer pa je bila v krogu domačih mala slovesnost. Papenfuss je dejal, da rad vse pozabi in vse odpusti, samo da se sme spet enkrat prost in zdrav poveseliti med svojci.

Papenfuss je star 61 let. Pred opisano nezgodo je bil trideset let uslužben pri neki železnici, ki mu je takoj spet ponudila delo.

Pri vsej nesreči je mož vendarle srečen, da more tako lahko odpustiti.

Razno

× **Nevarna tla.** V pokrajini Apuliji v Italiji se nahaja mesto Corato, ki se je jelo polagoma udirati. Obstoj nevarnost, da se vse mesto pogrezne v zemljo. Treba bo preiskrbeti streho okrog 50 tisoč ljudem in laška vlada ima s tem poslom hude nadloge. No, če je več krajev v Italiji na tako šibkih nogah, potem ni čudno, da Lahi s tako strastjo segajo po naših trdih kraških tleh! Pa ne bo nič! Oreh je trd in bo običal v želodcu!

× **Kako človek s podporami obogati.** V eni zadnjih številčk smo poročali o pivskem paradizu, danes pa povemo svojim čitateljem, kako more obogateti človek, ki ne dela ničesar in zato prejema takozvano «podporo za brezposelnost». V mestu Konstanz, ki spada k nemški državi Baden, je živel delavec, ki ni mogel dobiti dela. Imenovano me-

sto leži ob jezeru in tako, da spada del mesta v Švico. Delavec je stanoval na švicarski strani in je dobival po 10 švicarskih frankov podpore na dan. Jedel pa je na nemški strani, kar ga je stalo dnevno okrog sto mark, medtem ko je za deset frankov prejel 600 nemških mark in mu je ostalo na dan čistih 500 mark. Prihranke je pridno deval na stran in si je te dni kupil z njimi hišo za 40 tisoč mark.

× **Boljševiki popuščajo.** Izza početka boljševiške vlade so bile v Rusiji prepovedane med drugim tudi vse zasebne banke. Zdaj so se pa boljševiki le začeli nekako umikati. Zadnje vesti javljajo, da je boljševiška vlada že odobrila pravila nove banke, ki se bo imenovala baje «Jugovzhodna banka», s sedežem v Rostovu na Donu. Kakor vse kaže, spoznavajo počasi tudi boljševiki, da ni mogoče z glavo skozi zid.

× **Največji most na svetu** prično letos graditi v Ameriki. Vežal bo Kanado z Združenimi državami. Imel bo en sam obok, a dolg bo 1803 čevlje.

× **Zdravniška umetnost.** Pred časom je dunajski zdravnik dr. Lorenz operiral neko hromo deklico. Izza svojega rojstva je imela noge vse zvite in ni mogla nikdar stopiti nanje. Operacija se je popolnoma posrečila. Po treh mesecih je enajstletno dekle že začelo hoditi po par minut na dan. Ko se ji noge utrdijo, pa sploh ne bo nič več vedela o tem, da je kdaj bila hroma.

× **Iznajdljive Američanke.** Komite za pobijanje «bele kuge», to je jetike v Newyorku, se je nedavno obrnil na newyorške bogate dame s prošnjo, naj bi podvzele kako akcijo, ki bi napolnila prazne blagajne. «Dolarske princeze» so se zbrale na zborovanje ter ukrepale, kaj bi se dalo napraviti. Cvetlični dan? Loterijo? Zbiranje? To je za Amerikance že preveč obrabljeno, nemoderno in več ne vleče. Po dolgem premišljevanju je padla končno neki dami v glavo originalna misel, najeti za en dan enega izmed velikih newyorških hotelov ter obratovati v njem v korist komiteja za pobijanje jetike. Stodeset dam, nahajajočih se v konzorciju za to prireditvev, je res najelo veliki hotel, napravilo po časopisju veliko reklamo ter nastopilo označenega dne v hotelu kot postrežniško osebje. Newyorčani so bili seveda silno radovedni, kako strežejo te visoke dame goste kot natakarice, sobarice, vratarice, kuharice itd. ter so trumoma obiskovali hotel. Posledica tega obiskovanja je bila, da je komite za pobijanje tuberkuloze dobil čistih 230.000 dolarjev. Skupiček je bil tako velik, ker so razni milijonarji dali brezplačno na razpolago jedila, pijače, smodke in druge take reči.

× **Roparjeva smola.** V mestu N. je prišla policija roparja F. Pearsona. Možakar je sicer prav dobro razumel svoj posel in se je skrbno izogibal očesa postave. Imel pa je to smolo, da je imel na rokah po šest, ne pa po pet prstov. To ga je nazadnje izdalo. Policisti so pa zato veseli, češ, tak, ki ima šest prstov na vsaki roki, krade in ropo z večjim uspehom. Zato ga je tudi bolj vredno prijeti.

× **Čuden junak.** V Parizu se je te dni ustrelil Viljem Errazuriz, visok uradnik poslaništva republike Chile. V posebnem pismu je sporočil vzrok samomora: «Nimam dovolj velikega premoženja, da bi odgovarjalo mojemu okusu. Zato raje umrem.» Bil je star šele 29 let in je imel seveda v vsakem oziru krasno bodočnost. Če bi vsi ljudje, katerih premoženje tudi ne odgovarja njihovemu okusu, pokazali svetu fige,

!Priporočajte in širite „Domovino“!

bi najbrž kmalu ne bi bilo nikogar več na svetu. K sreči pa so ljudje v splošnem drugačni in se nam zaenkrat še ni treba bati sramote.

× **Policija v zraku.** Dne 1. t. m. je bil v Parizu kritičen dan. Že nekaj let je v Franciji 1. maj vedno posla za policijo in vojaštvo, ker manifestirajo tega dne francoski delavci po mestnih ulicah svojo solidarnost, kajti čeravno je bila francoska republika stvorjena z revolucijo, se rdeča zastava vendar ne sme prikazati na ulico. In ravno radi teh rdečih zastav pride vsako leto do sporov med manifestanti in med policijo. Letos pa so imeli delavci prvega maja še posebno iznenadenje. Razen avtomobilov, motornih koles, koles in konjenice je postavila policija v službo tudi več zrakoplovov, ki so od ranega jutra do poznega večera krožili nad Parizom. Vsem se je zdelo čudno, kakšen pomen ima zračna policija in kako bi prišla oni spodaj na pomoč v slučaju potrebe? Toda to je jako enostavno. Policija zrakoplovbe ima naloge nadzirati kretanje mas spodaj po ulicah. Po načrtu, ki ga ima s seboj, zazna takoj vse natančno ter javi potem potom brezžičnega brzjava policijskim postajam, ki potem po njihovih poročilih in navodilih razvrščujejo policijske čete. To je tudi povzročilo, da so bili delavci iznenađeni v vseh krajih. Koderkoli so hoteli prodreti kordon policije, so naleteli na zelo močne čete. Oni iz zrakoplova je natančno obveščal štab policije in zato delavci nikakor niso mogli prodreti v središče mesta. Vsled tega so bili seveda hudo jezni na najnovejšo vrsto policije v zraku.

× **10letni morilec.** V mestu N. je hišnica Lutkehausova ukazala svojima dvema sinčkoma, 9letnemu Juriju in 10letnemu Robertu, naj ji pomagata čistiti stanovanje neke družine. Ko se je mati nekoliko odstranila, se je pridružil dečkoma sinček dotične rodbine, Rihard Abraham, komaj štiriletno dete. Robertu se je menda zdelo odveč, da bi otrok samo gledal in nič pomagal in mu je zato ukazal, naj tudi on priskoči na pomoč pri čiščenju. Štiriletno dete se tega posla ni moglo in tudi ni hotelo lotiti, kar je sirovega Roberta tako razkačilo, da je pograbil samokres, ki je bil slučajno v sobi, in ustrelil Riharda Abrahama. Pozneje ga je izdal brat Jurij, sicer bi bilo vse mislilo, da se je pripetila kaka nesreča. Kdo bi si bil pač predstavljal, da more 10leten otrok postati — morilec!

× **Ženske zvijače.** Ženske se v dosedanjih svojih ciljev poslužujejo najrazličnejših zvijač, a pri tem ne prizanašajo nikomur. Zanimiv slučaj se je pripetil nedavno v Parizu. Dražestna Parižanka je prijavila policiji, da je v nekem avtomobilu pozabila kovček s svojimi dragocenostmi. Policija je seveda takoj uvedla preiskavo in kmalu izsledila šoferja in tudi nekaj več — kakor si je želela lepa dama. Šofer je izjavil, da je takoj, ko je dama izstopila, najel avtomobil neki eleganten gospod, po njegovem mnenju bržkone kakšen preoblečen ropar. Policiji se je cela povest zdelo malo sumljiva in je zadevo še nadalje zasledovala kljub temu, da je izjavila, da ni

več potrebno. Rezultat preiskave je bil za damo vsekakor neprijeten: Bila je namreč omožena, razen tega pa je imela svojega ljubčka, velikega zapravljivca. Nekega dne je zaigral vse svoje imetje. Da mu pomaga, je prodala svoj nakit. Njen mož je takoj zapazil, da žena nima več dragocenegega nakita, ki ga ji je on kupil. Seveda se je ona izgovorila, da ji je bil ukraden. Res je sicer, da se je vozila z označenim avtomobilom. Namenoma je pustila v njem kovček za nakit, a seveda prazen, ker je bil nakit prodan. Po dogovoru je najel za njo avtomobil njen ljubček ter vzel tudi prazen kovček. Stvar je bila dobro izmišljena, toda tokrat ji ni uspela.

× **Triletno dete — samomorilec.** V mestu N. je neka gospa hotela okopati svojega malega Sašo, ki je bil prav pošteno umazan. Otrok pa ni bil z materinim predlogom zadovoljen, ampak je začel cviliti in se začel cmeriti, kakor znajo razvajeni otroci. Nazadnje se je celo razjezil in se izmuznil materi iz rok ter zbežal v sosednjo sobo. Tam je na mizi ležal samokres. Otrok je pograbil, sprožil — in krogla mu je prodrla skozi usta v uho. Nevarno ranjena dečka so takoj prepeljali v bolnico, kjer je kmalu umrl. Nesrečno dete je gotovo najmlajši samomorilec na svetu.

× **Božja devica.** Te dni je prišla k neki cerkvi v Newyorku belo oblečena ženska. Blizu cerkve je stal stražnik, ki ga je ženska goreče obljela, potem pa je razprostrla roke in vzkliknila: «Pridi in sprejmi ljubezen božjo, kajti sam Bog me je s čudovitim poslanstvom poslal k tebi.» Stražnik jo je z njenim čudovitim poslanstvom vred oddal v bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ta «božja devica» trpi na verski blaznosti.

× **Zaljubljenec v ženski obleki.** Vse mesto Toulouse se smeje dogodku, ki ga je doživel tamkajšnji davkar. Že precej priletni gospod je bil zaljubljen v neko vdovo, s katero sta se sestajala zvečer na določenem kraju. Ker pa se je ubogi davkar bal zlobnih ženskih jezikov, je hodil na ljubavne sestanke v ženski obleki. Tako je šlo dolgo časa in davkar se je vračal večer za večerom ves srečen domu z ljubavnih sestankov. Neki večer pa je zaman čakal svoje izvoljenke. Ko se ozira okoli, odkod bi prišla, zagleda nenkrat, kako neki moški z vso naglico teče preko trga v hišo, v kateri on stanuje. Nesrečni davkar se je vrnil domu ves jezen in njegova jeza se je povečala do neizmernosti, ko je izprevidel, da je bilo v stanovanju vse premetano in da izginil ves njegov denar v znesku 70.000 frankov. Kar znoreti pa je hotel, ko se je drugi dan prepričal, da mu je odnesel denar nihče drugi, nego njegova ljubica, ki je s franki zbežala kdo ve kam. Davkar se skriva v svojem stanovanju in si ne upa na ulico, ker ga vse mesto vleče čez svoje naravne in umetne zobe.

× **Vesele igre žalostni konec.** V mestu N. se je mala Emica Bauer igrala s svojim starim očetom. Mala je bila vesela in razposajena, bolj

moškega značaja, in je vedno sanjala o Indijancih. Zato je tudi prosila starega očeta, da bi se igrala «Indijance». Skakala sta semtertja, se podila okrog mize in počela pač tako, da je bilo kolikor mogoče divje in indijansko. Naenkrat je deklica skočila proti «sovražniku», ki je seveda hotel urno in spretno odbiti «napad». Segel je v miznico, potegnil samokres in pritisnil na petelina. Tedaj je počilo in deklica je v trenotku padla mrtva na tla. Starček, ki ni vedel, da je v samokresu krogla, se je od strahu onesvestil. Lahko si je pač misliti, kako strašno ga je morala sredi otroškega veselja prestreti taka nenavadna in grozna nesreča!

× **Tri leta je spal.** V mestu Fort Smith v Ameriki je umrl neki James Esslinger. Pred tremi leti je zaspal in se ni več prebudil. Le redkokdaj je prišel za hip k zavesti, pa je zopet takoj zaspal. Spal je ves čas v bolnici. Vsi zdravniki so se trudili, da bi ga spravili k zavesti, toda brez uspeha. No, ko se je dobro naspal v dolgih treh letih, je pa umrl.

× **Svobodoljubljen tiger.** V Kopenhagenu na Danskem se je v nekem cirkusu med predstavo izmuznil iz kletke tiger, ki je v silnih skokih planil med ljudi. Vsi navzoči so se seveda silno prestrašili take neljube tovarišije in so bežali iz cirkusa, kar so jih nesle noge. No, tiger se ni mnogo menil zanje, temveč se je raje zavihtel na oder, kjer je sicer godba imela svoj prostor. Nazadnje se je izkazalo, da je svobodoljubni tiger tudi obziren. Storil namreč ni nikomur nič žalega. Ko je bil cirkus prazen, se je tiger na ukaz gospodarja podal lepo nazaj v svojo kletko.

Ženski kotiček

Krompirjevi cmoki na juhi. Nastrži na strgalu tri olupljene, kuhane krompirje, primešaj 30 g pšeničnega zdroba (gresa), eno jajce, malo muškata, soli in 50 g ugnanega sirovega masla. Vse skupaj mešaj tako dolgo, da dobiš lepo, gladko testo. Nato zajemlji z nepreveliko žlico cmoke in jih na masti ocvri (pohaj), da dobe zlatorumeno barvo. Nato daj cmoke v skledo za juho in vlij nanje mesne juhe.

Sirovo maslo je treba hraniti vedno le v temnem in zračnem prostoru, in sicer ne poleg drugih jedi, ker rado vsrkava vase druge okuse. Najbolje in najdalje časa se vzdrži sirovo maslo, ako ga hranimo v pokriti porcelanasti ali stekleni posodi pod pokrovom rdeče ali rumene barve.

Proti mušicam. Kupi v lekarni trščic pravega kvasijevega drevesa (latinsko: Quassia amara) in jih dobro prekuhaj. Ta voda je za mušice strup. Če si umiješ kožo z njo, si zavarovana proti piku komarjev in sličnega mrčesa, ki v vročih poletnih dneh nadleguje človeka.

Čevlje, ki so izgubili prvotno mehkost zaradi vlage ali pa po dolgem ležanju, napraviš zopet mehke in lepe, če jih namažeš z glicerinom ali pa z ricinovim oljem. Oboje dobiš v lekarni.

NOVO SREČO IN VESELJE DO ŽIVLJENJA dobi vsaka dama, ako si svojo vnanjost polepša, ker s tem vsakomur bolj ugaja. Mnogo in vedno se čuje hvaliti, kako priljubljena sredstva za negovanje lepote so: Fellerjevo «Elsa»-lilijno mlečno milo, Fellerjevo «Elsa»-obrazna pomada in «Elsa»-tanochina-pomada za rast las. Ta sredstva razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsattrg št. 360 (Hrvaško).

Raj je Elsafluid — to se zna!
Lekarnar Feller — Stubica!

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se more doseči samo s razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijno mlečno milo, najboljše blago, najfiniješe „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 120 K.

„Elsa“ obrazna pomada odstrani vsako nečistost kože, solne pege, zajedance, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

„Elsa“ Tanochina pomada za rast las krepí kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 K.

Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijno mleko 24 K; brkomaž 10 K; najfiniješe Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih skatlah 40 K; najfiniješe Hega-solni prašek v patent-skatlah 40 K; puder za gospe v vrečkah 8 K; solni prašek: v skatlah 12 K, v vrečkah 8 K; Sachet-disava za perilo 12 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo, 12 listkov 48 K; najfiniješe parfüm po 48 in 60 K; močna voda za lase 80 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA donja, Elsattrg št. 360 (Hrvaško).

Novi občinski volilni red za Slovenijo

je izšel in se naroča

pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

S poštnino vred velja 4 Din 25 par.

Delniška glavnica:
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižico. — Vloge na tekoči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovaške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkvalitetneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.